

SUKORÓI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készítette: a Sukorói Óvoda nevelőtestülete
Átdolgozta: Viza Tiborné
Intézményvezető

Komlósi Lászlóné
óvodapedagógus

8096 Sukoró, Óvoda u. 2/b

Hatályos: 2013. szeptember 01.
Módosítva: 2016. január 02.

Tartalom

I. BEVEZETÉS	4
I.1. A Sukorói Óvoda bemutatása	5
I.2. Községünk és intézményünk bemutatása.....	6
I.3. Törvényi háttér az óvodai nevelés megvalósításához	9
I.4. Óvodai nevelésünk alapelvei és céljai	9
I.4. 1. Alapelveink	9
I.4.2. Óvodánk nevelési célja	10
I.5. Küldetésnyilatkozatunk.....	12
I.6. Minőségpolitikánk	12
I.7. ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERÁBRÁJA	13
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	14
II.1. Gyermekképünk.....	14
II.2. Óvodaképünk.....	14
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	17
III.1. Egészséges életmód alakítása.....	17
III.1.1. Egészséges táplálkozás.....	18
III.1.2. Mindennapos testnevelés, testmozgás	20
III.1.3. Személyi higiéné	20
III.1.4. Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése	22
III.1.5. A bántalmazás, erőszak megelőzése	23
III.1.6. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás	25
III.2. Az érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelés (szocializáció) biztosítása.....	26
III.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	29
III.4. Óvodánk sajátos feladatai.....	30
III.5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása, különleges bánásmódot igénylő gyermekek	31
III.5. 1. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.....	31
III.5.2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	33
III.5.3. A migráns gyermekek nevelése.....	34
III.5.4. Az intézményünk speciális szolgáltatásai	35
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	37
IV. 1. Az óvoda személyi feltételei	37
IV.1.1. Az óvónő attitűdje, stílusa.....	38
IV.2. Az óvoda tárgyi feltételei	40
IV.2.1. Az óvoda épülete, elhelyezkedése.....	40

IV. 3. Az óvodai élet megszervezése	40
IV.3.1. Csoportszervezés.....	41
IV.3.2. Heti- és napirendünk	42
IV. 3. 3. Tevékenységi formák szervezési jellemzői.....	44
IV.4. A fejlődés nyomon követése	45
IV. 5. A helyi óvodai nevelési program megvalósítását segítő alapszolgáltatások.....	45
(szükség esetén)	45
IV.6. Az ellenőrzés, értékelés rendszere	46
IV.6.1. A Sukorói Óvoda - szervezeti felépítése.....	46
IV.6.2. Az óvoda szakmai dokumentumainak kapcsolata és egymásra épülése.....	46
IV.6.3. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése	46
IV.6.4. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése.....	48
IV. 7. Az óvoda kapcsolatrendszere	49
IV. 7. 1. Óvoda - család.....	49
IV. 7. 2. Óvoda – iskola	51
IV. 7. 3. Óvodánk egyéb kapcsolatai	52
IV. 8. Az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvényei	54
IV.8.1. A gyermek életének jeles napjai	54
IV.8.2. Egyéb ünnepeink, jeles napok.....	54
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	57
V.1. Játék.....	57
V. 2. Vers, mese	60
V. 3. Ének, zene, énekes játék.....	62
V. 4. Rajzolás, mintázás, kézi munka	64
V. 5. Mozgás	65
V.6. Külső világ tevékeny megismerése	67
V.7. Munka jellegű tevékenységek	71
V.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	72
VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	75
VII. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK.....	77
VIII. A HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE	81
IX. FELHASZNÁLT IRODALOM.....	82
X. MELLÉKLETEK	84
1. sz. melléklet.....	84
2. számú melléklet.....	85
4. számú melléklet.....	87

I. BEVEZETÉS

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.

c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti pedagógiai programját: vagy átvész és adaptál egy kész pedagógiai programot, vagy saját pedagógiai programot készít, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

2. Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni

a) a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez;

b) a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

Az óvoda jellemző adatai:

Az óvoda neve: Sukorói Óvoda

Címe: 8095 Sukoró, Óvoda u. 2/b.

Telefon: 06 / 22/598-006

E-mail cím: ovoda@sukoro.hu

Az óvoda fenntartója: Sukoró Község Önkormányzata

Címe: 8096 Sukoró, Óvoda u 2/a

Telefon: 06/22/598-007

Az óvodai csoportok száma: 3

Férőhelyek száma: 75

OM: 202531

„ A gyermekek fejlődésének szabadsága nem azt jelenti, hogy egyszerűen magára hagyjuk, hanem azt, hogy segítők szeretettel emeljük köréje a megfelelő környezetet...”

Maria Montessori

I.1. A Sukorói Óvoda bemutatása

A Zámoly-Sukoró Óvodai Intézményi Társulás 2013.június 30-i hatállyal megszűnt.

A Mesevár Óvodából a Sukorói Tagóvoda „az államháztartásról” szóló 2011. évi CXCV. tv.8.§ (3) bekezdése szerinti kiválásával jött létre a Sukoró Község Önkormányzat képviselő testület által alapított és fenntartott Sukorói Óvoda, mint önállóan működő helyi önkormányzati költségvetési szerv.

Létrehozásáról rendelkező határozat száma:19/2013.(iv.29.) számú határozat.

2013. július 1. napjától „a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 24.§ (3) bekezdése és „a Munka Törvénykönyvéről szóló 2013. évi. törvény 36.§.(1) bekezdés alapján a Mesevár Óvoda Sukorói Tagóvodája közalkalmazottai vonatkozásában a munkáltatói jogutód a Sukorói Óvoda.

További módosítást jelent az alapító okirat alábbi szakasza:

„Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása:

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a gyermek, aki, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd.”

I.2. Községünk és intézményünk bemutatása

Sukoró Székesfehérvártól 12 km-re, a Velencei-tó északi partja, valamint a Velencei-hegység déli lábánál elhelyezkedő látványosan szép festői környezetben található település.

Sukoró történelmi hírnevét megalapozta 1848-49-es szabadságharc során a Pákozdsukorói győztes csata.

Sukorón természetesen nemcsak a múlt emlékeinek ápolása a fontos, komoly figyelmet fordítanak a falu fejlesztésére, komoly csatornázási munkák folynak, melyek eredményeként a Velencei-tó még tisztábbá és vonzóbbá válhat. Fejlesztésre kerül a kerékpárutak és újabb járdák építése. A kisgyermekes szülők örömeire modern játszóterek, kalandpark áll a gyermekek rendelkezésére. A falunak jelenleg közel 1300 állandó lakosa van.

A település gyönyörű panorámája, épületei, néprajzi háza, templomai mellett a turistaútvonalak részét képező Pákozdsukorói Arborétum, az Ingókő, a közelben található források mind olyan látványosság, amelyekért érdemes idelátogatni. Velencei-tó és környéke, madárvilága rendkívül gazdag. Sukorón számos formában őrzik a régi hagyományokat és mesterségeket, a falu Hagyományőrző Egyesülete, a mesterségek őrzői – a kosárfonók, a nádvágók – mind segítenek megőrizni Sukoró falusias hangulatát. A Sukorói Óvoda, mint gyermekintézmény 1977 óta fogadja a település gyermekeit.

Örvendetes és nagy esemény volt 2008. szeptember 1-je, amikor Sukoró település Önkormányzata szép új épülettel, berendezéssel, megújult környezettel várta a település óvodásait. Tálalókonyha üzemeltetésével rendelkezünk, ahonnan az iskolai, munkahelyi és önkormányzati étkeztetést is biztosítjuk. A gyönyörű környezetben már kettő vegyes életkorú gyermekcsoporttal, 50 férőhellyel működik az óvoda.

Koncepciónk, hogy a gyermekeket az életre neveljük. Igyekszünk változatossá és színessé tenni óvodai életünket. Nevelni kívánjuk a jövő nemzedékét arra, hogy szokásaink, tárgyi és szellemi értékeink óvása, féltése, megbecsülése és ápolása, hagyományaink átörökítése mindannyiunk kötelessége, tisztelet elődeinkkel szemben. Prioritásaink között szerepel a szülői elégedettség megnyerése.

Nevelési programunkban kiemelt feladatot jelent a természeti környezet megismerésére, megbecsülésére, a környezet megóvására, szeretetére és ápolására nevelés.

Óvodapedagógusaink maguk is a Zöld Szív Ifjúsági Természetvédő Mozgalom aktív tagjai.. Az évenkénti országos szakmai találkozókön mutatják be környezettudatos pedagógiai munkájukat, illetve az elért eredményeiket.

Nagy sikere van a szülők körében óvodánk kezdeményezésének, a szelektív hulladékgyűjtésnek. (papír, PET palack, elektromos hulladék, stb.)

A környezettel kapcsolatos szemlélet, értékrendszer és viselkedéskultúra kialakítása, megalapozása szempontjából az óvodáskor a legideálisabb életszakasz, mivel a gyermeki személyiség még rugalmasan alakítható.

Tapasztalataink szerint, csak a megfelelő időben elkezdett környezeti nevelés által válhat a gyerekből felelősen gondolkodó, a környezeti problémákra odafigyelő felnőtt.

A szép esztétikai környezet szűkebb és tágabb értelemben nagyon fontos számunkra. A mi feladatunk, hogy megtanítsuk a gyermekeket a szép megláttatására, rácsodálkozásra. Csoportszobáink ablakaiból csodálatos környezettel találkozunk, rálátunk a Velencei-tóra, környező dombokra.

A sok játékkal felszerelt füves udvar alkalmas az óvodás gyermekek változatos udvari játéktevékenységének biztosítására a korlátlan mozgásra, levegőzésre, napfürdőzésre. Árnyékot adó fák és a homokozó tetők, az épület fedett előtere védenek nyáron az erős napsütésben. Térkövezett részen autózni, motorozni, rollerezni lehet. A mozgásfejlesztő játékok alatt ütés csillapító kavics védi a gyermekek testi épségét. Virágos kert, veteményes kert gondozása szolgálja a természet, a növények alaposabb megismerését, a természet közelséget.

Az iskolával közös tornaszoba is rendelkezésre áll a gyermekek fejlesztésére.

Az épület belső adottságai megfelelőek.

Tárgyi eszközeinket és felszereléseinket a lehetőségekhez mérten folyamatosan bővítjük, korszerűsítjük. Igyekezünk lehetőség szerint pályázatok útján többletforráshoz jutni.

Pákozd Község Önkormányzatának Pákozd, Pázmánd, Sukoró Óvodai Közoktatási Intézményi Társulásának Nyitnikék Óvodája sikeresen pályázott a TÁMOP 3.1.4/08/2-0065 keretében a „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés innovatív intézményekben” című EU-ós pályázatán. (Pákozd és Sukoró feladat ellátási hellyel.) A két intézmény összesen 13.997.720 Ft támogatásban részesült a 2009/2010 nevelési évben. A Sukorói Óvoda pedagógusai (4 fő) intenzív tanfolyamokon 120 órában sajátította el a kompetencia alapú neveléshez szükséges ismereteket. Azóta nevelőtestületben történő személyi változások miatt jelenleg 1 fő rendelkezik ezen ismeretekkel.

Intézményünkbe a gyermekek különféle szociokulturális háttérrel érkeznek. A társadalmi élet változásainak következtében óvodánkba is több a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézséggel küzdő, gyermekek száma. Ezen gyermekek fejlesztésében az óvodapedagógusoknak szükség szerint megfelelő szakemberek (logopédus, gyógytestnevelő) nyújtanak szakmai segítséget.

Olyan óvodát szeretnénk működtetni, ahol a gyermekek életkori sajátosságaiból következően, a játék a legalapvetőbb tevékenység, a legfejlesztőbb eszköz, melybe beágyazódnak a komplexitás keretein belül a különböző tevékenységek.

Mindannyian folyamatos önképzéssel, szervezett, (kompetencia alapú oktatási program csomagok alkalmazása – óvodai programcsomag, ELTE szakirányú továbbképzés, akkreditált továbbképzések) továbbképzésekkel igyekezünk szaktudásunkat gyarapítani, törekedve arra, hogy, partnereinknek, a kor társadalmi és szakmai kihívásainak eleget tegyünk, megfeleljünk.

A gyermekeket 14 fős személyzet látja el.

Fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok állandó továbbképzését, a módszertani, pszichológiai ismeretek folyamatos korszerűsítését, az óvodapedagógusok állandó részvételét akkreditált képzéseken.

Pedagógusok végzettsége

- Óvodapedagógus oklevéllel: 7 fő rendelkezik.
- Ebből pedagógus szakvizsgával: 3 fő rendelkezik
- ECDL start vizsgával: 4 fő rendelkezik

A nevelő munkát közvetlen segítő munkakörben foglalkoztatottak végzettsége:

- szakképzett dajka: 3 fő   pedagógiai asszisztens: 1 fő

Konyhai dolgozó:

- szakképzett szakácsnő: 1 fő   konyhalány: 2 fő

Mottónk:

**„Foglalkozunk meleg, sugárzó szeretettel a gyermekekkel, s akkor ők csodára képesek”
Erich Fromm**

*A Sukorói Óvoda alkalmazotti közössége
2013.*

Pedagógiai Programunk elkészítése során figyelembe vettük az eredeti programunk koncepcióját, a törvényi szabályozásokat, szakmai helyzetelemzést, partneri elvárásokat és pedagógiai hagyományainkat.

Jelen program többször került módosításra az intézményi társulások létrejötté, megszűnése és átalakulása, illetve az alábbiak miatt:

- az **1999.** évi Köznevelési Törvény módosításának megfelelően (47§) felülvizsgálatra és kiegészítésre került.
- **2010**-ben az óvodai program ismét átdolgozásra került, amelynek két oka is volt:
  - a TÁMOP 3.1.4/08/2-0065 keretében a „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés innovatív intézményekben” című sikeres pályázat
  - a Kormány 255/2009.(XI.20) Korm.rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996.(VIII.28.) Korm.rendelet módosításáról életbe lépése miatt aktualizálásra került.

I.3. Törvényi háttér az óvodai nevelés megvalósításához

- Az Óvodai Nevelés Programja (Országos Pedagógiai Intézet 1989.)
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. Évi XXXI. Törvény
- A gyermeki jogok ENSZ alapegyezmény 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről / módosításokkal egybeszerkesztve
- 2011. évi CXC. törvény a Nemzeti Köznevelésről
- 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelési törvény módosításáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2012. évi CLXXXVIII. törvény a köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- A Sukorói Óvoda Alapító Okirata (kelte:2013. május 22.)

I.4. Óvodai nevelésünk alapelvei és céljai

I.4. 1. Alapelveink

- A gyermek nevelése elsősorban a *család joga és kötelessége*, az óvodai nevelés a *családi nevelés kiegészítője, segítője, figyelembe véve a családok sajátosságait, szokásait*.
- Óvodai nevelésünk minden esetben *gyermekközpontú, személyközpontú, befogadó*.
- A *gyermeki* személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés, *bizalom* övezze.
- A *gyermeket megilleti jogainak érvényre juttatása, gondoskodás*, emberi méltóságának tiszteletben tartása, megbecsülése, *minden helyzetben érdekeinek figyelembevétele, védelme*.
- Az óvoda *inklúzív* (befogadó) szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a *gyermeki személyiség individuális – egyedi - vonásaiból* kiindulva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik, biztosítva az óvodai neveléshez való *egyenlő hozzáférés lehetőségét*. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakoztatásának.
- Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a *gyermeki személyiség* kibontakoztatására törekszik, biztosítva, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai

csökkenjenek. A nevelés segítse a gyermek *egyéni készségeinek* és képességeinek kibontakozását, *kompetenciáinak fejlesztését*.

- Minden gyermeket saját képességeihez, *személyiségéhez*, szükségleteihez mértén fejlesztünk, törekedve arra, hogy önmagához képest fejlődjön.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az *esélyegyenlőség biztosítására*, a *hozott hátrányok* kompenzálására, *különbözőségek* elfogadására.
- Szükség esetén ismereteinkhez, feltételeinkhez mértén biztosítjuk a *multikulturális nevelés és interkulturális nevelés* során az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az integráció lehetőségét.
- Törekszünk a *környezettudatos magatartás* kialakítására.
- Törekvésünk megfelelő tárgyi környezetben, *modellértékű személyi feltételek* biztosításával, a *gyermeki szükségletek kielégítése*, a nyugodt, derűs, családias, biztonságot nyújtó óvodai légkör megteremtése, amelyben a gyermeki játék elsőlegességét hangsúlyozzuk.
- Nevelésünk *tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését*.
- Nevelőmunkánkat tudatosan, de nem mereven tervezzük, rugalmasan követjük a *szabad játék* logikáját. Játéktevékenységen keresztül gondoskodunk az életkornak megfelelő műveltség tartalmak közvetítéséről.
- Felelős pedagógusként valljuk, hogy óvodásaink egészséges fejlődése azt kívánja, hogy *az óvoda az óvodás gyermekekért legyen, a boldog gyermekkor színterévé váljon*. Ismerve a gyermeki szükségleteket, a fejlődés törvényszerűségeit, az ezekből fakadó igényeket, „csakis” ezek kielégítésére kell törekednünk.
- A már kialakult pedagógiai értékeket igyekezünk megőrizni.
- Nevelőmunkánkban biztosítjuk az *innovatív pedagógiai* törekvések érvényesülését a gyermek érdekeinek és a helyi sajátosságoknak a figyelembe vételével.

I.4.2. Óvodánk nevelési célja

Hitvallásunk:

„A gyereknek joga van a szeretetre és arra, hogy viszont szerethessen”

Erich Fromm

Alapvető célunk:

"Embernevelés a kisgyermekkor pszichofizikai lehetőségei között."

Sajátos céljaink:

- A családi nevelésre alapozva, azt kiegészítve gyermekközpontú, *személyközpontú* óvodai élet megteremtése.
- Elősegítsük az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését a gyermeki személyiség kibontakoztatását az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a *különleges gondozást igénylő gyermekek ellátásával együtt*.
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges *testi, lelki, értelmi és szociális érettség* kialakítása.

- A különböző szociális háttérrel rendelkező, a sajátos nevelési igényű, **nemzetiségi és migráns gyermekek** sokoldalú harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, különös tekintettel az eltérő fejlődési ütemre, és nemzeti kultúrára.
  - A nemzeti, etnikai és migráns családok gyermekeinek **multikulturális és interkulturális nevelése**.
  - A hátrányos (HH)- és halmozottan hátrányos (HHH), a beilleszkedési, tanulási és magatartási problémával küzdő (BTM) gyermekek kiemelt figyelmet igénylő egyéni fejlesztése.
  - A tehetséges gyermekek sajátos képességének egyéni fejlesztése, **tehetséggondozás**.
  - Nevelési folyamatunkban érzük el, hogy **a gyermek „megismerje”, „megértse”, „elfogadja” önmagát**.
  - **A környezet megóvására irányuló szokások kialakítása.** A gyermekek **környezettudatos** szemléletének és magatartásának megalapozása.
  - **A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával** esélyegyenlőségük biztosítása.
  - **Óvodai nevelésünk legyen óvó, védő, értékteremtő és értékátadó, értékörző.**
  - A 3-7 éves korú gyermekeknek derűs, vidám, szeretetteljes, tevékenységre ösztönző élményekre épülő inger gazdag, **biztonságos környezet megteremtése**.
  - A gyermek testi és lelki szükségleteinek, valamint **mozgásigényének** kielégítése.
  - Az **egészséges életmód, a testápolás**, az étkeztetés, az öltözködés, a **betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés** szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.
  - **A gyermek testi és lelki egészségének védelme**, megőrzése, szervezetük edzése.
  - Az egyéni képességek, szükségletek figyelembevételével, esélyegyenlőség megteremtésével, a gyermeki játékszabadság tiszteletben tartásával, a gyermeki **kompetenciák fejlesztésével**, környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező, az iskolai életre alkalmassá váló gyermekek nevelése, a **játékon és a mesén keresztül**.
  - A gyermek számára természetes közeggé váljon a közösség, benne kölcsönösen segítsék egymást.
  - Óvodai nevelésünk lehetővé teszi a gyermek adott fejlettségi szintjéhez alkalmazkodó **iskolakezdest**, valamint a **rugalmas beiskolázást** a szülő igényének megfelelően a gyermek életkorához kötötten, a törvény adta lehetőség kihasználásával.
- Óvodánk kompetencia alapú óvodai programcsomag szellemében meghatározandó fejlesztési célok ezen programcsomag fenntartási időszakában:

A kompetencia alapú óvodai nevelés fő célja, hogy a gyermekek pontosan tudják kifejezni magukat, szeressék, óvják, tiszteljék a világot amiben élnek, finomodjon esztétikai és empátikus képességük, érzékenységük.

A pedagógiai fejlesztés célja – a programcsomag témaköreivel megegyező felosztást követi

- az óvodából az iskolába való átmenet tartalmilag újszerű kidolgozása;
- az inkluzív pedagógiának, az együttnevelésnek az elterjesztése;
- a játéknak, mint a fejlesztés céljának és eredményének a megjelenítése;
- a játék–érzelem–erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítése.

A gyermekek megváltozott életkörülményei befolyásolják fejlődésüket.

Ezek tudatában, egy élményekben gazdag óvodát igyekezünk kialakítani, ahol a gyermekeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. A gyermek fejlődő személyiségét, valamint életkoronként és egyénenként változó testi, lelki, szociális szükségleteit figyelembe véve, a szülő – nevelő partnereként, egy boldog gyermekkor biztosításával teremtjük meg a személyiség szabad kibontakozásának feltételeit.

Az óvodába járó gyermeket, demokratikus légkörben kívánjuk gondozni, óvni és egyéni érési folyamatában vezetni.

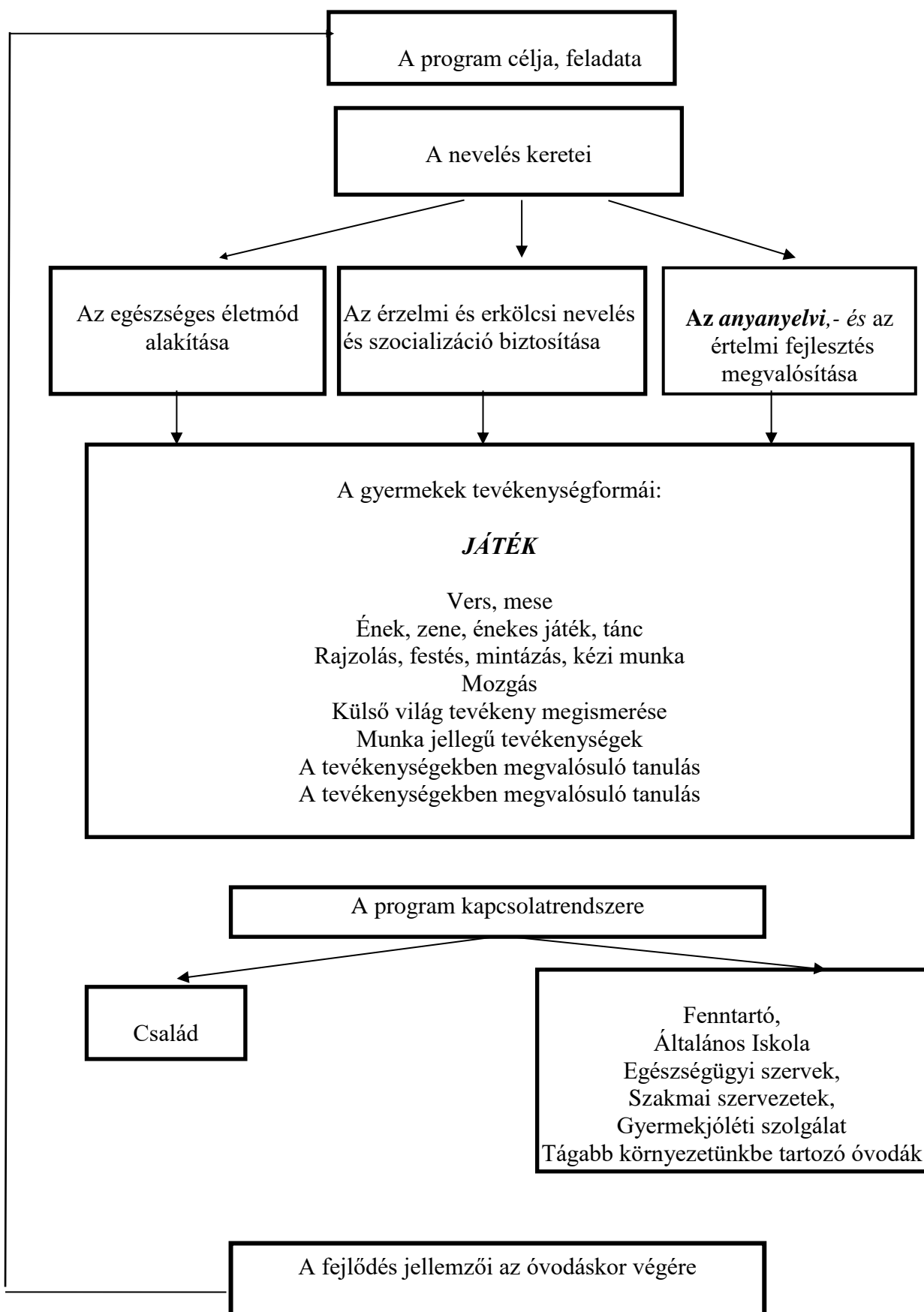
I.5. Küldetésnyilatkozatunk

Az óvodás gyermekek harmonikus fejlődését, biztonságos, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása, amelyben a gyermekek jól érzik magukat, egyéni kompetenciáik önmagukhoz képest megfelelően fejlődnek egy nyitott, érzelem gazdag, kreatív, toleráns alkalmazotti közösség segítségével.

I.6. Minőségpolitikánk

- Célunk, hogy szakmailag magasan képzett nevelőtestületünk **a családi nevelésre alapozva**, azt **kiegészítve** partnerei segítségével és elvárásaiknak megfelelően **gyermekközpontú óvodai életet** teremtsen meg.
- 3-7 éves korú gyermekeknek derűs, vidám, szeretetteljes, **tevékenységre ösztönző, élményekben gazdag**, kiegyensúlyozott, biztonságos környezetet biztosítson.
- A községünkben élő különböző szociális háttérrel rendelkező gyermekek **sokoldalú, harmonikus fejlődésének**, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, különös tekintettel az elérő fejlődési ütemre.
- Napjaink kihívásaira csupán magas szintű szakmai felkészültséggel rendelkező, folyamatos ön-, és továbbképzést vállaló pedagógusok tudnak megfelelni. Akik **hivatásukban elkötelezettek**, gyermekközpontú nevelési elveiket a családdal együtt működve valósítják meg.
- Akik a gyermekcsoportban **biztonságos, nyugodt légkört** teremtve, az egyéni bánásmód elvét alkalmazva nevelik a gyerekeket.
- Mindannyian felelősek vagyunk azért, hogy **nevelő-fejlesztő tevékenységünk** során az elvárható legmagasabb szakmai színvonalat nyújtsuk.
- Intézményünk vezetősége elkötelezett a **folyamatos minőségfejlesztés** iránt, ösztönzi a kreativitást, az újszerű problémalátást – problémamegoldást, valamint az új gondolatokra való nyitottság képességének kialakítását.

I.7. ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERÁBRÁJA

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

II.1. Gyermekképünk

A gyermek EMBER, mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Emberhez méltó jogok és a gyermeki létehez méltó körülmények, a gyermeki személyiség védelme, szeretete, tisztelete és megbecsülése illeti meg.

- Joga van a sajátos, életkoronként és egyénenként változó *testi és lelki szükségleteinek kielégítéséhez.*
- *Különleges védelem* illeti meg, érdekei megelőznek minden más érdeket.
- Alapvető követelménynek tartjuk, hogy olyan *egészséges, biztonságos környezetet* teremtsünk a belépő gyermekek számára, amelyben jól érzi magát, gyermeki személyisége kibontakozhat.
- Biztosítja minden gyermek számára, hogy egyformán *magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben* részesüljön., meglévő hátrányai csökkenjenek
- Nem ad helyet *semmilyen előítélet* kibontakoztatására.

II.2. Óvodaképünk

Szeretetteljes, toleráns, biztonságot nyújtó, változatos élményeket felkínáló óvodai nevelés megteremtése, amelyhez optimális személyi és tárgyi feltételek állnak rendelkezésre.

Az óvoda funkciói:

- **óvó-védő,**
- **szociális,**
- **nevelő-személyiségfejlesztő funkció.**

Az óvoda három főszereplője, a gyermek, az óvodapedagógus és a szülő.

Az óvodáskorú **gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.**

- Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Tudomásul vesszük, és tiszteletben tartjuk a szülők elsődleges jogait a gyermeknevelésben, a gyermekkel kapcsolatos döntéshozatalban, és legjobb szakmai tudásunk szerint, *partneri módon* segítjük őket. A családi nevelés hiányosságából eredő esetleges hátrányok csökkentésére törekszünk
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését, az

életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is).

- **Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:**

a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;

b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;

c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről
  - a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról
  - a gyermeki közösségben végezhető sokszínű az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról
  - e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak, emberi értékek közvetítéséről
  - a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok migráns gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
  - A *nemzetiséghez tartozó gyermekek és migráns családok gyermekeinek* óvodai nevelésében biztosítjuk *az önazonosság megőrzését*, erősítését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
  - Az óvodai nevelés *csak derűs, biztonságos, családi légkörben* képzelhető el, ahol a gyermek érzi, hogy óvják, védik, elfogadják olyannak, amilyen, ahol mindig számíthat a felnőttek segítségére, és ahol önállóan, szabadon tevékenykedhet.
  - Valljuk, e sajátosan hatékony óvodai légkört csak személyiségközpontú óvodapedagógus tudja megteremteni, katalizátorként működtetni, aki a legfontosabbnak érzi a *kisgyermek feltétel nélküli szeretetét*, a feltétlen gondoskodást, hogy kellő *empátiával forduljon a gyermekek felé*, és megfelelő *toleranciával* tudja fogadni másságukat.
  - A *játék* az óvodáskorú kisgyermek *„élet eleme”*, semmi mással nem pótolható alaptevékenysége, a gyermeki világhoz, a gyermek pszichikumához, adottságai, képességei megismeréséhez vezető lehetőség, a szabad személyiségfejlődés és fejlesztés eszköze.
  - Minden gyermek *egyedi és megismételhetetlen, fejlődő személyiség* – csak önmagához hasonlítható, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

- Nem fáradozunk az egyéni különbségek eltűntetésén, minden gyermeket önmagához képest fejlesztünk, segítjük tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában. Valóságos fejlesztési eredményekre törekszünk, az életkorhoz illő **testi – lelki – szellemi harmónia megteremtésére**.
- Valljuk, ha a **helyi néphagyományokat**, mint örökséget, megfelelően építjük be a nevelési folyamatba, akkor elősegítjük a ránk bízott gyermekek személyiségének egészséges fejlődését – társaival olyan élményeket élhet át, amelyek erősítik a valahová tartozásukat, az identitás tudatát.
- Meggyőződésünk, hogy az ily módon nevelt kisgyermekek többségének 6-7 éves korára kialakulnak a készségei, képességei, amelyek **képessé teszik az iskolai életmód elfogadására**.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az Óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- 1. - az egészséges életmód alakítása,**
- 2.- az érzelmi, az erkölcsi és a szocializáció biztosítása**
- 3.- az anyanyelvi, - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.**

- 3-6 (7-8) éves korosztály óvodai ellátása az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában (továbbiakban: Alapprogram) megfogalmazottak alapján.
- Minden rászoruló gyermek óvodai elhelyezésének biztosítása 3 éves kortól.
- Integrált nevelés megvalósítása mind a sajátos nevelési igényű gyermekek, mind a hátrányos körülmények között élő esetében.
- A szociokulturális környezetből adódó hátrányok kompenzálása, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint nemzetiségi és migráns gyermekek felzárkóztatása.
- A gyermekek egyéni képességeihez igazodó differenciált fejlesztés, tehetséggondozás, felzárkóztatás, szükség esetén fejlesztő pedagógus alkalmazása.
- Preventív gyermekvédelem, a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek felkutatása és segítése. Az óvodáztatáshoz kapcsolódó szociális, gyermekvédelmi és családtámogatási rendszer célzott, hatékony működtetése.
- Az egészséges életmód feltételeinek biztosítása, egészséges életmódra nevelés hangsúlyozása.
- Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.
- A szülői igények és a szülők elégedettségének folyamatos mérése.

Az óvodáskorú gyermek alapvető megnyilvánulási módjára, a mozgásra és a fő tevékenységi formájára, a játékra alapozva a mese, vers felhasználásával az alábbi feladatokat kell megvalósítanunk:

Óvodai nevelésünk alapvető feladatai

III.1. Egészséges életmód alakítása

Az egészségfejlesztés területei:

1. egészséges táplálkozás
2. mindennapos testnevelés, testmozgás
3. személyi higiéné
4. testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
5. a bántalmazás, erőszak megelőzése
6. baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Célunk:

- a gyermekek gondozása, *testi – lelki szükségleteinek* civilizált kielégítése,
- a *mozgáskultúra kialakítása, a mozgás megszerettetése,*
- *betegség megelőző szokások* kialakítása,
- a személy és környezetei *higiénia* biztosítása
- *egészséges életvitel* igényének alakítása az egészséges testi fejlődés érdekében.
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek megkülönböztetett fejlesztése

Feladatunk:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletének, mozgásigényének kielégítése.
- A *harmonikus, összerendezett mozgásának*, testi fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek tisztaság, ápoltság, *egészséges életmód iránti igényének* alakítása.
- A gyermekek egészségének védelme, *edzése, óvása, megőrzése.*
- Az egészséges életmód, a testápolás, *az étkezés, pihenés, az öltözködés, betegség megelőzés* az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermekek fejlődéséhez *és fejlesztéshez* szükséges egészséges, biztonságos környezet biztosítása.
- A *környezet védelméhez, és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.*
- A megfelelő szakemberek *bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve* – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki, nevelési feladatok ellátása.

III.1.1. Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

- Az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének (komplettálásának) szorgalmazását szolgálja.
- Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani.
- A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.
- A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon: (1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs (2) gyümölcs, zöldség, (3) hús, hal, tojás, (4) tej és tejtermék, (5) olaj, margarin, vaj, zsír. Nincs azonban egyetlen olyan táplálék, ételféleség sem, amely a felsorolt alapélelmiszer-csoportokban található szükséges tápanyagot megfelelő mennyiségben tartalmazná.

Az óvodai élelmezés jelenleg nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét.

Óvodánkban a gyermek élettani szükségletének megfelelő étrend összeállítását és az étel szállítását a Junior Zrt. biztosítja, amely az országos minta menza program alapján készíti a gyermekek élelmezését. Óvodánkban csak melegítőkonyha üzemel, szigorú HACCP rendszer működtetésével.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javításáért:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára (a család biztosítja).
- Szerveznek az óvónők a szülőkkel, támogatókkal közösen hetenként legalább egy-két gyümölcs- és zöldség-napot.
- Tanácsot adnak (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.
- Óvodai napirend keretében ismertetik meg az óvónők a dajkákkal együttműködve a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához. - Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsolják be a napi programba az alternatív egészségfejlesztő programot, (pl projektek), játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. zöldség salátakészítés, gyümölcssaláta készítése).
- A nevelési év során legalább 2 alkalommal kerül lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő szervezett tevékenység az 5-7évesek körében.
- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a tevékenységeknek. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó nénik. A legvonzóbbak a kóstolók. és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.
- Az étkezések során előforduló minden féle tejterméket kóstoljanak meg a gyerekek. Beszélget a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét. *(Tej hét szervezése)*
- Az eltérő étvágyak tiszteletben tartása, törekvés a szélsőségek csökkentésére.

- A mindenkori folyadékszükséglet biztosítása folyamatosan. A kulturált étkezés szokássá alakítása :életkortól és fejlettségtől függően, étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használatának, helyes testtartás, étkezési technikák megismertetése (töltés, merés),esztétikus terítés biztosítása (önkiszolgálással, naposi munkával),igény kialakítása a környezet rendjének megóvására. A táplálék allergiás gyermekek eltérő szükségleteinek fokozott figyelembe vétele.

III.1.2. Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztéséért:

- Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését.
- Heti rendszerességgel szervez tartásjavító és játékos lábtornát a gyermekeknek.
- Naponta lehetőséget adunk olyan mozgásos tevékenységeknek udvaron vagy a csoportszobában, amelyek elősegítik az egészséges életvitel kialakítását, fejlesszük testi, fizikai erőnlétüket, mozgáskultúrájukat.
- Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezet. Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja.
- Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosít a fokozatosságot betartva.
- A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak). A mozgás anyagát lásd mozgás fejezetben.

III.1.3. Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénája a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt.
- Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

- Állandó és alkalmi jellegű feladatok: (gyakoribb megbetegedések járványok idején): zsebkendő használata, kézmosás (tüsszentés után is!), kellő folyadék biztosítása, fertőtlenítés.

Öltözködés

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán.
- Fokozatosan kialakítjuk a helyes öltözködési szokásokat a szülők bevonásával. A réteges öltözködés előnyeit hangsúlyozzuk.
- Fokozatosan kialakítja az önállóságot.
- A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.
- A ruhák fel – levételének helyes sorrendjének, és azok épségének megóvása, tárolási rend kialakítása.

Pihenés

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi-biztosítja a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban).
- A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja.
- Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában kéthetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Levegőzés

- Törekedjen arra, hogy lehetőség szerint a gyermekek minél több **tevékenységet a szabadban** végezzenek, ezzel erősítve a gyerekek ellenálló képességét.
- Óvodáink helyi adottságait kihasználva nagyon sok kirándulást szervez a Kis-tóhoz, az Ingókövekhez és a környező erdőkbe. Így még közelebről figyelemmel tudják kísérni a természet változásait, s még nagyobb hangsúlyt tudnak fektetni a környezet védelmének fontosságára.

Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiéniai szabályok kialakítása.

- Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartatása a gyermekkel.
- Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy csak egészséges gyermek jöhet óvodába.
- A gyermekek tisztasága, ápoltsága, betegségmegelőzése érdekében e témában is szervezünk szülői értekezletet, amelyhez a témának megfelelően szakember segítségét

is igénybe vesszük (pl. az egészséges táplálkozás, mozgás, tisztálkodás, fogápolás, hajápolás, higiénia, gyermekkori betegségek és annak otthoni kezelése).

- A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sőtán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.
- A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az óvoda orvosa, fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével.
- A Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Gárdonyi Tagintézmény logopédusával és gyógytestnevelőjével konzultál, aki hetente kétszer tart foglalkozásokat óvodánkban. A nevelési év végén a logopédus felméri a beszédhibás gyermekeket, s az órarendjében a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi a következő nevelési évre.
- A gyerekorvos szintén felméri a gyermekek fizikai állapotát, és az ő javaslatára szervezi meg a gyógytestnevelő a következő nevelési év feladatait a rászoruló gyermeknek. Szükség esetén a szakszolgálat pszichológusával, egyéb szakemberével kapcsolatot tart, aki évi rendszerességgel megvizsgálja a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, javaslatot ad az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre, valamint speciális terápiára fogadja őket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

III.1.4. Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

- A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének.
- Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért.
- Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.
- A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei: Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamilyen aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan. Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás. A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a kihasználjuk az alkalmakat, és lehetőségeket.

III.1.5. A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésekor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy

szorongás keltése, megszegyenyítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy készítése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál.

A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt. A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, nevelése. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvoda gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

III.1.6. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

- Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.
- A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása.
- A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képfelolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Általános előírások

A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz a nevelői szobában található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gondozás, testápolás, körében kialakított egészségügyi szokásokat, önállóan, felszólítás nélkül végzik.
- A gyermek tisztaság és ápoltság iránti igénye kialakult.
- Igényükké válik a higiénias szabályok betartása.
- Önállóak: a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában és használatában, a WC használatában, fogápolásban, öltözködésben, helyes sorrendjének megválasztásában, önkiszolgáláskor, mindennapi szükségleteik kielégítésében, a kimerített étel mennyiségének megítélésében, a hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában,
- Kialakul bennük az esztétikus étkezés igénye, igyekeznek betartani az óvodában kialakított étkezési szokásokat.
- Megfelelően használják: az evőeszközöket, egyéb eszközöket, a környezetük tisztántartására szolgáló eszközöket.
- Önállóan öltözködnek, ruhaneműjüket, ágyneműjüket rendben tartják.
- Tudnak: cipőt fűzni, kötni, gombolni, teríteni, hajtogatni, ajtót nyitni-csukni, csendesen közlekedni, lépcsőn járni, természetes ülő testtartással asztal mellett ülni.
- Ismerik: a kulturált étkezés szokásait (csukott szájjal rág, ügyel a tisztaságra), a zsebkeendő használat módját, szükségességét, ruházatuk tisztántartási lehetőségeit, a rendetlenség megelőzését, a rendetlenség megszüntetésének módjait, alakulóban környezettudatos magatartásuk.
- Segítenek: a környezet tisztántartására, a rend megőrzésére irányuló tevékenységben, a kisebbeknek a különböző (önellátó és egyéb) tevékenységekben.
- Óvodánk külső környezetét is óvják
- Eljutnak: az első alakváltozáshoz (testarányok, fogváltás), összerendezettebb mozgáshoz, testi szükségleteik szándékos irányításáig.
- Egyéni képességüknek megfelelő a mozgás igényük és edzettségük.
- Ismerik és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat.

III.2. Az érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelés (szocializáció) biztosítása

Célunk:

- Erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógus és a dajka példaadásával és helyzetteremtésével.
- A derűs, *nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése.*
- Érzelmi biztonság, állandó értékrend kialakítása.
- A gyerekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül.
- A szegényes tárgyi fizikai, érzelem sivár környezetből bekerülő hátrányos helyzetű gyerekeknél a tartós, stabil, szeretetteljes kapcsolat kiépítése.
- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak érték közvetítése.
- A *különbözőségek elfogadására*, tiszteletére nevelés.

- A hazaszeretet, a *szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony* kialakítása, az *önazonosság megőrzése*, átörökítésének biztosítása.
- *Esélyteremtés a nemzetiségi és a migráns gyermekek számára.*
- Figyelem ráirányítása a *természeti* és emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, annak *tiszteletére és megbecsülésére, a környezettudatos magatartásra való* neveléssel.

Feladatunk:

- Teremtünk olyan *nyugodt, szokásokra, hagyományokra épülő biztonságos óvodai* légkört, amelyben az *óvoda alkalmazottai és a gyermekek, a gyermekek valamint az óvodai alkalmazottak* közötti kapcsolatot *pozitív attitűd, érzelmi töltés* jellemezze. Elengedhetetlen, hogy a gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, *állandó értékrend*, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
- A felnőtthez fűződő olyan – pozitív – érzelmi viszony létrehozása, mint a bizalom, az elfogadás, tisztelet megtartása, amely a gyermek számára *érzelmi biztonságot* nyújt.
- *Az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű a gyermeki magatartás alakulásának szempontjából.*
- Olyan magatartásformák, **szabályok** kialakítása, amely segítségével nyugodt, toleráns, alkalmazkodó, egymást segítő, egymás iránt érdeklődő gyermekközösség tud együtt élni.
- Segítünk a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését. Engedjen teret önkifejező törekvéseinek.
- Kommunikációs képességük fejlesztése a tisztelettudó, szabad véleményalkotáshoz.
- Az óvodai élet segítse a szocializáció fejlődését, az *én tudat* alakulását, a feladattudat alakulását, a gyermek társas szükségleteit, a másság, a *különbözőség elfogadását*.
- *Biztosítsunk olyan közös élményeken alapuló tevékenységeket, amely erősíti a gyermek erkölcsi tulajdonságait, (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratát, szokás és normarendszerének megalapozását. (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat)*
- *A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.*
- Az óvodai nevelésnek törekedni kell a családi nevelésre támaszkodva a család és az óvoda szoros együttműködését kiépíteni. Együttműködés során *érvényesíteni kell a családhoz illesztett segítségnyújtást, bele értve a nemzetiségi és a migráns családokat is.*
- *A környezettudatos magatartás formálása az emberi és a természeti környezet ápolására.*
- A mindennapi mese a gyermekek énjét, cselekvésbeli ügyességeit, önazonosságát, összetartó anyanyelvi beszédét, a belső kép teremtését erősítse.

A gyerekek óvodába lépése előtt felvesszük a családokkal a kapcsolatot, és lehetőséget biztosítunk számukra, hogy óvodába lépése előtt betekintést nyerjenek óvodánk életébe. Megismerkedjenek az itt dolgozó felnőttekkel, és leendő óvodás társaikkal. A személyes beszélgetésekből, igyekszünk képet kapni a család érzelmi viszonyairól, a családtagok

egymáshoz való kötődéséről. Ezen tapasztalatok alapján készülünk fel a gyerekek fogadására. A beszoktatás, **befogadás időszaka** meghatározza a gyerekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához.

Ennek érdekében a következőket tesszük:

- lehetőséget biztosítunk az anyás beszoktatásra
- a gyermekek az óvodába behozhatják kedvenc plüss játékukat,
- a csoportjuk nevéhez igazodó jelképszerű tárgyat kapjanak ajándékba: (süni, maci).

A csoportszobák kedves, derűs nyugalmat árasztó ízléses berendezése hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek a nap folyamán megfelelő helyet találjanak, és jól érezzék magukat.

Fontos, hogy lehetőséget teremtsünk arra, hogy a gyermek kielégítthesse **természetes** társas szükségleteit.

Személyünkkel képviseljük a **társas együttlét elemi szabályait**.

A társaknak az óvodában kialakuló kis játszócsoportoknak az egyénre gyakorolt fejlesztő hatása igen nagy. Fontosnak tartjuk a csoportszervezési formánál (vegyes csoport), hogy a testvérek, ismerősök egy csoportba kerülhessenek, mert így a szociális tanulási formákra gazdagabb lehetőség van.

Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek, és akaratának fejlődését, **szokás és normarendszer megalapozását**.

Az óvoda a gyermek **nyitottságára épít**, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely **hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja**, hogy rá tudjon csodálkozni a **természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére**.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek nevelésében a családdal való együttműködés során érvényesül a **családhoz illesztett segítségnyújtás** pozitív eredménye.
- A gyermekek ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra. Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- A gyermeket körülvevő felnőttekhez fűződő, érzelmi **biztonságot nyújtó kapcsolatot**, a **kölcsönös bizalom, tisztelet és elfogadás** elvén működik.
- Tájékozódni tudnak a közösségben, **képesek társaikhoz alkalmazkodni**, a másikat, a „**különbözőséget**”, **a más kultúrából érkezőket elfogadni**, szükség estén **segítik egymást**.
- Az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat, **szabályokat** tudják, **alkalmazzák**.
- Kialakul az én tudatuk, feladattudatuk, **önazonosságuk**, türelemre, kitartásra képesek.
- Bátran, de kulturáltan mondják el véleményüket.
- A megkezdett munkát igyekeznek befejezni, **a közösség érdekében szívesen vállalnak feladatot**.
- Életkoruknak megfelelően szeretik, védik a természetet.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

III.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk:

- A játék és a mesehallgatás összetett képességfejlesztő lehetőségeit kihasználva a gyermek sokoldalú fejlesztése egyéni adottságaitól függően, önmagához képest.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalataink, ismereteink rendszerezése, célirányos bővítése
- Kognitív képességek fejlesztése (észlelés, figyelem, emlékezet, problémamegoldó gondolkodás).
- Beszédkedv felkeltése és fenntartása, beszédhallás és szövegértés fejlesztése.
- A magyar nyelv megismertetése a migráns gyermekekkel.
- Kapcsolatfelvétel és információ átadás segítése.

Feladatunk:

- A gyermek anyanyelvi nevelésére az óvodai nevelés egész idejében gondot fordítunk, mert
az anyanyelvi nevelésnek valamennyi tevékenységi formában jelen kell lenni.
- *Az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére neveljük a gyermekeket.*
- Fontosnak tartjuk *természetes beszéd és kommunikációs kedvük fenntartását*, a gyermeki kérdésekre megfelelő válaszok adását, szókincsük bővítését.
- A gyermekek *meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire kíváncsiságára építve további változatos élményeket biztosítunk*, így szerezhet tapasztalatokat az *öt körülvevő* természeti és társadalmi környezetről.
- Rendszerezünk, célirányosan bővítjük a gyermekek *spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit különböző tevékenységekben, és élethelyzetekben való gyakorlásában, alkalmazásában. Másrészt az értelmi képességeket úgymint érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást fejlesztjük.*
- *Nemzetiségi és migráns gyermekek egyéni fejlesztése* a magyar nyelv megismertetése terén.
- *Biztonságos, elfogadó környezet megteremtésével, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlás* során fejlesszük egyre pontosabb, valóság hű észleléseiket, anyanyelvi kultúrájukat, figyelemösszpontosításra való képességüket, valósághoz közelítő képzeleti működéseiket, reprodukív emlékezetüket, problémamegoldó, kreatív gondolkodásukat, szókincsüket.
- *Szakmai kapcsolat* tartása a logopédussal, fejlesztőpedagógussal megállapodás alapján.

Óvodánk kompetencia alapú óvodai programcsomag szellemében meghatározandó feladatai a gyakorlatban, ezen programcsomag fenntartási időszakában:

„A mi beszélgető körünk”:

- minden nap azonos időben
- közösen kialakított rítusokkal, hagyományokkal fűszerezett együttlét
- főtevékenységhez kapcsolódnak
- akár drámajáték jellegűek, akár mozgást fejlesztőek
- együttműködést igényelnek

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a *gyermek szabad játéka által* valósul meg.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermeknek *különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlás* eredményeként, a korának megfelelően kialakulnak kognitív képességei (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, problémamegoldó gondolkodás)
- Az anyanyelvi kultúránk alapvető elemeinek birtokában van.
- Képes szükségleteinek szóbeli közlésére, amelyhez megfelelő szókinccsel rendelkezik.
- Helyesen, tisztán érthetően beszél, bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel.
- Természeti és társadalmi környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik.
- Rendszerezni képes a már meglévő, *spontán és tervezetten szerzett, élményekre épülő tapasztalatait, ismereteit.*
- A *migráns kisgyermek* is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.
- *Pozitív fejlődési eredmény* tapasztalható a nyelvileg és értelmileg hátrányos helyzetű, illetve kiemelkedően fejlett *gyermek kompetenciáiban.*
- Eredményes az *együttműködés* a gyermekek fejlesztésében a logopédussal és a fejlesztő pedagógussal.
- A gyermek anyanyelvi és értelmi képessége olyan szinten fejlett, hogy alkalmas az iskolai élet megkezdésére.

III.4. Óvodánk sajátos feladatai

- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsony fejlettségi szinten álló,
- sajátos nevelési igényű
- hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű,
- az elhanyagolt, vagy kiemelt képességű, és
- beilleszkedési – tanulási – magatartási zavarokkal küzdő,
- nemzetiségi, migráns gyermek integrált nevelése speciális ismeretekkel, sajátos kötődéssel, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével is.

III.5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása, különleges bánásmódot igénylő gyermekek

III.5. 1. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Az óvoda alapító okiratában foglaltaknak megfelelően, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának alapján, szükség esetén a sajátos nevelési igényű gyermekek (továbbiakban: SNI) nevelését, fejlesztését a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatás - megfelelő szakember, szaktanácsadás - segítségével vállaljuk fel.

Célunk:

- Lehetőség biztosítása *a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztésére szakember segítségével.*
- *Harmonikus, nyugodt, befogadó, biztonságot nyújtó* óvodai környezet megteremtése, amelyben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége, annak elfogadása.
- Olyan gyermekek nevelése, akik normál óvodai csoportban, *integráltan nevelkedhetnek,*
- *Esélyegyenlőséget* biztosítva számukra az egészséges gyermekek közötti óvodai neveléshez, fejlődésük elősegítéséhez, életminőségük javulásához.

Valljuk, hogy „normál” gyermekközösségbe csakis olyan SNI gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők. Olyan *befogadó - inkluzív - csoportlétkört* kell kialakítani, amelyben a gyermekek magatartása, viselkedése *kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást, az emberi méltóság megsértését. A gyermekek mindenek felett álló érdekében* a mi felelőségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakoztatásához, ismereteik bővítéséhez. *Egyéni fejlesztésük* legeredményesebb formájának a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjátékot tartjuk.

Feladatunk:

- Sajátos nevelést igénylő gyermekek kiszűrése beiratkozáskor.
- Szakember segítségét kérni annak eldöntésére, hogy a normál óvodai csoportban integráltan, fejleszthetők-e a gyermekek? Amennyiben igen, lehetőség szerint meg kell szervezni a speciális fejlesztésüket.
- Segíteni kell őket a csoport közösségébe való beilleszkedésbe.
- Az óvodai élet során időben fel kell ismerni, szakemberhez irányítani, majd a problémának megfelelően egyénre szabottan fejleszteni a beilleszkedési – tanulási – magatartási zavarokkal küzdő gyermekeket.
- A többi óvodás gyermekkel *el kell fogadtatni a „másságot”, a különbözőséget.*
- Mindenkor figyelemmel kell lenni a gyermekek egészségi állapotára.

- A gyermekek közösségét úgy kell nevelni, hogy egymással szemben legyenek toleránsak, türelmesek, megértők, figyelmesek, segítőkészek, empátikusak.
- Úgy kell a gyermekeket fejleszteni, hogy *önmagukhoz képest fejlődjenek*.
- Az optimális nevelés érdekében szükséges az óvodapedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógiai téren.
- A hatékonyság, eredményesség érdekében a gyermekek fejlesztéséhez fontos feladatunk a szülőkkel és a megfelelő szakemberekkel való rendszeres kapcsolattartás (gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus, gyermek ideggondozó szakorvos).
- Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálattól.
- Tárgyi feltételek biztosítása az óvodán belüli fejlesztési lehetőségekhez.

A Sukorói Óvoda kompetencia alapú óvodai programcsomag szellemében meghatározandó feladatai a gyakorlatban, ezen programcsomag fenntartási időszakában:

A sajátos nevelési igényű gyerekek fejlesztésének szempontjai

A programcsomag olyan tevékenységeket ajánl, melyek céljaikban, feladataikban, megelőző tevékenységeikben, szervezeti kereteikben, munkaformáikban, módszereikben és eszközeikben a képességfejlesztést célozzák meg. Mindez összhangban van a gyermeki személyiség alapvető kategóriáival, a gyermeki fejlődés nyomon követésének területeivel.

Amennyiben a gyermek egészségi problémái, magatartása, viselkedésének, tanulásának zavara meghaladja az óvodai nevelés lehetőségeit, az óvónő feladata, hogy a gyermeket és szüleit megfelelő szakemberhez irányítsa. Ebben az esetekben az óvónőnek igen nagy tapintatra van szüksége, legjobb, ha a szülő maga győződik meg a problémáról óvodai tevékenység közben. Így elérhető, hogy a szülő jogának, szerepének tiszteletben tartásával a gyermek nevelése, fejlesztése bizalmon alapuló, egymást segítő közös ügyé váljon.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTM)

Óvodapedagógusok feladata:

- szakvéleménybe foglalt iránymutatásoknak figyelembevételével tervezi (egyéni fejlesztési terv) nevelőmunkáját, megvalósítja a differenciált képességfejlesztést
- nevelőmunkája során törekszik egyéni- és kiscsoportos foglalkoztatási keretek között alkalmazni a fejlesztőpedagógia módszer és eszköztárát
- együttműködik az intézményi koordinátorral, a gyermeket ellátó más szakemberekkel
- folyamatosan tájékoztatja a szülőt gyermeke fejlődéséről

Kiemelten tehetséges gyermekek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki az átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Feladataink:

- egyénre szabott, differenciált feladatok az érdeklődésnek megfelelően
- változatos eszközök, hely, idő biztosítása a tevékenységekhez
- pályázatokon való részvétel, sikerélmény biztosítása-motiváció

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Minden sajátos nevelési igényű - és a beilleszkedési – tanulási – magatartási zavarokkal küzdő gyermek megfelelő szakellátásban részesül.
- A különböző problémákkal küzdő gyermekek önmagukhoz mértén megfelelően fejlődnek normál óvodai csoportban.
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- Látható az óvodai nevelés során és végén a pozitív fejlődés eredménye.
- Szívesen járnak óvodába, jól érzik ott magukat.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- Az óvodapedagógusok részt vesznek szakirányú továbbképzéseken.
- Kialakul az óvodapedagógusok és a különböző szakszolgálatok, egészségügyi szakemberek közötti együttműködés, kölcsönös segítségnyújtás a gyermekek fejlesztése érdekében.
- a tehetséges gyermekben erős motiváció, a feladat iránti elkötelezettség kialakul
- magas fokú kreativitással rendelkeznek, melyet kifejezésre is juttat alkotó munkájában
- A szülő megfelelő partner a gyermeke fejlesztésében.

III.5.2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Óvodánkra jelenleg nem jellemző az etnikai kisebbség jelenléte.

Mivel bármikor sor kerülhet óvodai beíratásukra, ezért biztosítottak számukra is azon tárgyi, személyi feltételek, amelyek a többi óvodásnak. A megfogalmazott gyermekképünk, irányelveink rájuk nézve is érvényesek. Hátrányos megkülönböztetésben nem lehet részük, a gyermeki jogok tiszteletben tartása őket is megilleti.

Külön célként határozzuk meg a következőket:

Kompenzáljuk – ***ott ahol szükséges*** - a családi nevelés hiányosságait, segítsük őket szociális beilleszkedésük során, biztonságérzetet nyújtunk számukra, amely megalapozza érzelmi kötődésüket az óvodához, társaihoz, ösztönzi társas kapcsolataik pozitív alakulását.

Külön feladatunknak határozzuk meg a következőket:

- A gyermekek megismerése, a lemaradás területének és mértékének a megállapítása.
- Fejlesztési feladatainkat differenciált, egyénre szabott segítségadással valósítjuk meg. Az egyéni fejlesztésről, felzárkóztatásról az óvónők folyamatosan írásbeli feljegyzést készítenek.

- A rendszeres óvodáztatás érdekében az óvodapedagógusok kiemelten fenn tarja a kapcsolatot családokkal, különös tekintettel az óvodaköteles korú gyermekekre.
- A gyermekeken keresztül fejlesztjük a családi háttérrendszert.
- Szülői értekezleteken előadásokat tájékoztató jellegű előadásokat hallhatnak a különböző, a szülőket érdeklő témákban, esetenként felkért szakember által. (gyermekorvos, fogorvos, pszichológus, logopédus, gyógytестevelő, stb.)
- A Szakértői Bizottsággal rendszeres kapcsolatot építünk ki annak érdekében, hogy ezen gyermek az egyéni képességüknek megfelelően a számukra legoptimálisabb típusú iskolában kezdhessék meg tanulmányaikat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A családdal való folyamatos együttműködés hatékonyan érinti a gyermekek rendszeres, megfelelő óvodáztatását, jogainak érvényesítését.
- A gyermekeket nem éri hátrányos megkülönböztetés.
- Az óvodapedagógusok e gyermeknek is megfelelően ismerik fejlettségi szintjüket.
- Az egyénre szabott differenciált fejlesztés során önmagukhoz mérten a gyermekek pozitívan fejlődnek.
- Megfelelő az óvoda – család – és a szakszolgálatok kapcsolata, amelynek hatására a meggyőzés, a segítségnyújtás pozitív irányban befolyásolja a gyermekek fejlődését, a családok életkörülményeit.

III.5.3. A migráns gyermekek nevelése

Migráns gyermek az a gyermek, akinek a családja nem magyar állampolgár, aki hazáját bizonyos okok miatt elhagyni kényszerült és hazánkban tartózkodik. Egyre több gyermek van jelen a magyar közoktatásban, aki hazánkban él és nem magyar állampolgár. Ez új feladat elé állítja az óvodákat.

Óvodánkban jelenleg kevés számú migráns gyermek van.

Külön célként határozzuk meg a következőket:

óvodai nevelésünk

- tiszteletben tartja a gyermekek kulturális identitását és a nevelő munkában épít rá,
- biztosítja a gyermek számára a társadalomban való aktív részvételhez szükséges ismereteket, készségeket, kompetenciákat

Célunk elérése érdekében szükséges:

- a megfelelő pedagógiai módszerek kialakítása,
- a megfelelő nyelvi kommunikációs eszközök kifejlesztése, alkalmazása,
- az óvodapedagógusok megfelelő képzése (nevelési, kulturális igények tudatos ismerete)
- a gyermekek, az óvoda dolgozói és a szülők aktív, megértő együttműködése.

Külön alapelvként határozzuk meg a következőket:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az *emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása* minden migráns kisgyermeket megillet.
- Az *esélyegyenlőség* és az *egyéni bánásmód* elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- Biztosítjuk az *önazonosság megőrzését, erősítését, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.*

Külön feladatként határozzuk meg a következőket:

- *Felkészülés a gyermekek fogadására* (kapcsolatfelvétel a szülőkkel, ismerkedés a gyermek kultúrájával, viselkedésével).
- Az érkező gyermek *empátiás* fogadása
- A *gyermek érzelmi biztonságának* megteremtése,
- Segíteni kell a gyermekeknek a nyelvi beilleszkedés feltételeinek megteremtésével a magyar nyelv elsajátításában, amelynek leghatékonyabb eszköze a közösségben kialakult játék.
- Lehetőségeinkhez mérten saját kultúrájának elemeiből is merítünk a fejlesztés során.
- *Folyamatos, építő, segítő kapcsolatot tartunk a családdal.*
- Szükség esetén a sikeres fejlesztéshez a gyermek érdekében szakember segítségét kérjük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Megvalósult a *zökkenőmentes* beilleszkedés az új óvodai környezetbe.
- A gyermek biztonságban érzi magát a felnőtt - és a gyermekközösségben egyaránt.
- *Szívesen jár óvodába.*
- A gyermekcsoport *egyenrangú* tagjának érzi magát
- Szívesen játszik társaival, a csoporttársak is keresik a társaságát.
- Megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tőmondatokat képes magyarul kimondani.
- Szükség szerint óvodapedagóguson kívül egyéb szakember segítségével önmagához képest pozitívan fejleszhető.

III.5.4. Az intézményünk speciális szolgáltatásai

Célja:

- a gyermekek fejlesztéséhez olyan szolgáltatások biztosítása, amelyeket az óvodában is megkaphatnak, és nem kell a szülőnek erről külön gondoskodni
- egyéni, szükségszerű igényeket kielégítő szolgáltatás biztosítása a gyermek számára

Feladatunk:

- Igényfelmérés után, a személyi és tárgyi feltételek biztosításával a gyermekek speciális fejlesztése szakemberek segítségével.

Nevelési időben szükség szerint szervezett szolgáltatás

- logopédia (beszédhibás gyermekek számára, dyslexia prevenció) logopédus közre működésével
- gyógytestnevelés (orvosi javaslat alapján)

Nevelési időn túl szervezett szolgáltatás:

- hitoktatás. A szülők igényei alapján, egyházi személyek által tartva fakultatív formában.
- angol nyelvoktatás
- játékos testnevelés
- néptánc

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek **egyénre szabott, speciális** fejlesztésben vesznek részt, eredményük a fejlődésben pozitívan érzékelhető.
- **Képességeikhez mértén, egyénre szabottan tudnak fejlődni.**
- A szülők, gyermekek **elégedettek**, mert speciális igényük teljesül.
- A gyermekek "más" ismeretekhez is jutnak, ezzel is bővül ismeretanyaguk

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV. 1. Az óvoda személyi feltételei

- Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a **gyermek** áll.
- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az **óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és **az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak** (dajkák, konyhai dolgozók stb.) összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése **speciálisan képzett szakember** közreműködését igényli.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
- A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A Sukorói Óvoda személyi feltételei:

Óvodásaink létszáma:	60 -75 fő között
Csoportjaink száma:	3 gyermekcsoport: mini-kis csoport középső csoport nagycsoport

Az óvoda alapvető személyi feltételei biztosítottak. Az oktatási törvényben előírt iskolai végzettséggel minden óvodapedagógus rendelkezik. Csoportonként két óvodapedagógus végzi a nevelő munkát.

A dajkák is szakképzettek, minden csoportban dajkai képzettséggel rendelkező nevelő munkát segítőalkalmazott dolgozik.

A konyhai dolgozó végzettsége is az előírásoknak megfelelő: szakképzett szakács.

Az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak.

Pedagógiai munkánkat segítő szükség esetén:

- **logopédus**, aki nem óvodánk dolgozója (utazó logopédus).
- **gyógytestnevelő** aki nem óvodánk dolgozója (utazó gyógytestnevelő).
- **gyógypedagógus**, aki a Szakértői Bizottság munkatársa. A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális nevelését, fejlesztését végzi.

- **pszichológus** aki a **nevelési tanácsadó** munkatársa. Munkája során segíti a részképesség és/vagy beilleszkedési, tanulási és magatartás zavarokkal küzdő gyerekek beilleszkedését, tanácsot ad a szülőknek a probléma elfogadásához.

IV.1.1. Az óvónő attitűdje, stílusa

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára.

Az óvodai nevelés folyamatában törekszünk arra, hogy

- Természetes viselkedésünkkel, szeretetteljes légkörben, védelmet, biztonságot jelentsünk a gyermekek számára.
- Óvodai nevelőmunkánk során törekszünk arra, hogy személyiségünk modell, követendő, pozitív erkölcsi mintául szolgáljon a gyermek számára.
- Segítőkézség, elfogadás és tolerancia domináljon magatartásunkban. Különösen fontos a szocializációs zavarokkal küzdő gyermekek, a migráns, a nemzetiségi családból jövő és a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében.
- A jó munkahelyi légkör kialakítására, hatékony munkakapcsolatra törekszünk, melyben fontosnak tartjuk egymás tiszteletét, kölcsönös megbecsülését.
- Valljuk a gyermekek nevelése tekintetében a család jogának és kötelességének prioritását.

Az óvodapedagógusokkal kapcsolatos elvárásaink:

- a nyitottság, **empátia, tolerancia, a kreativitás, a szakmai fejlődés igénye.**
- Legyen **gyermekszerető**, megfelelő pszichológiai – pedagógiai ismeretekkel bíró, megfelelő erkölcsi normákkal rendelkező személyiség.
- Legyen érzelmi élete gazdag, legyen barátságos, megengedő, megértő és elfogadó, együtt érző. **Környezettudatos magatartásával is nyújtson példát a gyermekek számára.**
- **Fogadja el a különbözőséget, a másságot, erősítse az egyéni értékek pozitív irányú megközelítését.**

Az óvodába érkező gyermekek alapos megismerésének és szakszerű fejlesztésének alapvető feltétele az óvónők folyamatos önképzése, továbbképzése, önálló tanulása. Ennek megvalósítását szolgálja az óvónők továbbtanulási terve, és a továbbképzési tervek, melyek az évenként elkészítendő munkaterv részét képezik.

A nevelőtestület légköre akkor megfelelő, ha jó a közérzet, nyugalom, derű tapasztalható, ha tagjai részt vesznek a döntéshozatalban, kölön informáltak, szakmai önállóságuk biztosított, ha szívesen osztják meg egymással tudásukat, tapasztalataikat, és szeretik a helyet, ahová dolgozni járnak.

A bemutató foglalkozásokon való részvételi lehetőség igény és érdeklődés szerint, kölcsönös betekintési alkalmat ad egymás nevelőmunkájába.

A dajkai munka szerepváltása csak az óvodapedagógusi munka szerepváltásának kontextusában értelmezhető.

Munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik, egyértelműen elkülönítjük mely esetben kompetens, mely esetekben segítő a szerepük. A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában résztvevő különböző szakemberekkel (az óvodapedagógussal) együttműködik.

A dajka kompetens szerepkört tölt be:

- az óvoda óvo-védő funkciójának teljesítése során;
- a gyerekekről kapott információk felettesei felé való továbbításában;
- az óvoda vagyon- és állapotvédelmében;
- a névre szóló, hitelesített munkaköri leírásában rögzített feladatok önálló, szakszerű teljesítésében;
- minden olyan esetben, amikor felettesei – óvodavezető, gazdasági vezető, óvodapedagógus munkaköréből adódó, „Egyéb rendelkezések” alatt feltüntetett feladatokkal bízzák meg;
- saját szak- és önképzésében;
- megszerzett szakmai ismeret- és tudásanyagának a gyakorlati munkájába való beépítésében;
- munkakapcsolatainak kiépítésében, ápolásában;
- saját élményű tapasztalatainak átadásában;
- saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítésében;
- lelki egészségének védelmében.

A dajka segítő szerepkört tölt be:

- az óvoda alap- és kiegészítő feladatainak teljesítésében;
- az óvoda nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának betöltése során;
- az óvoda minőségi szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátása kapcsán;
- az óvoda által kitűzött minőségcélok elérésében;
- a gyerekek hátránykompenzálásának folyamatában;
- a gyerekek tehetséggondozásában;
- a gyerekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során;

Az alkalmazotti közösség tagjaitól is elvárjuk, hogy munkájukkal, magatartásukkal, személyes példájukkal segítsék megvalósítani nevelési feladatainkat:

- Ismerjék meg nevelési elveinket, csoportjaik nevelési terveit, működjenek együtt az óvónőkkel.
- Aktívan vegyenek részt a csoport életében.
- Ismerjék meg a csoportjuk napirendjét és a csoporton kívüli feladataik végzésével a gyermekek napirendjéhez alkalmazkodjanak.
- Munkájukban tükröződjön a gyermekek szeretete, elfogadása, tisztelete.
- Kulturált magatartással és beszédmintával segítsék a gyermekek nevelését.

IV.2. Az óvoda tárgyi feltételei

IV.2.1. Az óvoda épülete, elhelyezkedése

A program megvalósításához szükséges **alapvető tárgyi feltételek adottak**, amelyek megfelelnek a mindenkor érvényben lévő - a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló EMMI rendelet – kötelező minimális eszköz - és felszerelési jegyzékben foglaltaknak.

Biztosított az akadály-mentesítés, a logopédiai ellátáshoz szükséges eszközrendszer és helyiség az esélyegyenlőség megteremtéséhez.

Megfelelő munkakörnyezetet biztosít az itt dolgozóknak, lehetőséget teremt a szülők fogadására, az óvodás gyermekek óvodáztatására.

A Sukorói Óvoda és az iskola egy kétszintes, új épületben helyezkedik el, az alsó szinten van az óvoda területe. Az óvodai férőhelyek száma: 75 fő.

Három csoportszoba, öltöző és mosdóhelyiség áll a gyermekek rendelkezésére.

A csoportszobák alapterülete: süni csoport: 56,73 m², katica csoport: 60, 14 m², maci csoport: 60 m².

Folyosó, irodahelyiségek, öltöző található még az épületben. Óvodánkban korszerű tálalókonyha üzemeltetésével biztosít kb.:120 fő-óvodás és iskolás gyermeknek, valamint intézményi alkalmazottaknak étkezést.

A „testnevelés” foglalkozások az iskola tornatermében zajlanak.

Az óvoda udvara szintén új, esztétikus, változatos, megfelelő játszóhelyet biztosít a gyermekek számára. Megfelel a gyermekek változó testméreteinek, lehetővé teszi mozgás- és játékgigényük kielégítését. Zöld területek és árnyékot adó fák biztosítják az udvaron is a gyermekek jó közérzetét, játszóhelyét. Az eszközök elhelyezése biztonságos és minden gyermek számára hozzáférhető.

IV. 3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodánkban a nevelés a nevelőtestület által elfogadott és az óvodavezető által **jóváhagyott Pedagógiai Program alapján történhet**, és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez **a napirend és a hetirend** biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, **párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek**, valamint a **gyermekek együttműködő képességét, feladattudatot fejlesztő**, növekvő időtartamú (3-35 perc) csoportos, foglalkozások tervezésével, szervezésével valósul meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a **helyi szokásokra, igényekre**. A **rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot** teremtenek a gyermeknek.

Napirendünket a **folyamatosság és rugalmasság** jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a **játék kitüntetett szerepét**.

Az óvodai életünk szervezésében a **gondozásnak is kiemelt szerepe van**. Ebben, folyamatban is az óvodapedagógus nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését különböző **kötelező dokumentumok szolgálják**.

IV.3.1. Csoportszervezés

A kezdeti kényszerhelyzet szülte a vegyes életkorú csoportok létrehozását, azonban a kedvező demográfiai létszám növekedés szükségessé tette az intézmény bővítését. Így fenntartói döntés alapján lehetővé vált, hogy 2015.szeptember 1-vel három csoportossá vált óvodánk. A csoportok-szervezésnél a gyermekek életkorának és fejlettségének megfelelő mértéke volt a fő szempont. Fontosnak tartjuk, hogy, a gyermekcsoportokat - lehetőség szerint – ugyanaz az óvónőpáros és dajka nevelje kiscsoporttól az iskolába lépésig.

Gyermekcsoportjainkat meséből, gyermekdalokból jól ismert nevekkal jelöltük meg.

- Süni csoport
- Maci csoport
- Katica csoport

Rendszerbe foglaltuk a gyermekcsoportok kialakításának főbb elveit:

a./ a gyermekek csoportba kerülésének elvei:

- megfelelő életkori arány kialakítása
- nemzetiségi, migráns gyermekek megfelelő arányban csoportokba történő elosztása

b./ az ily módon kialakított csoportok életmód szervezésének elvei:

- fontos mindenki önmagához képest mért értékelése, az életkor és a fejlettség nincs összhangban, sok esetben jelentős érésbeli eltérés lehetséges,
- a nagyobbak szociális vonzereje az óvodapedagógusi hatást erősíti,
- a csoport kisebb egységekre tagozódik, mely a tevékenység jellegétől függően alakul,
- a gyermekek részére minden tevékenységnek megvannak a maga szabályai, a lehetőségekkel és korlátokkal együtt,
- a játékos helyzetekben fontosak az ésszerű szabályok, szokások, a megfelelő magatartásformák, melyek fokozzák a közös játék élményét a **szabad játéktevékenység** megtartása mellett,
- **a gyermekeket alkalmassá kell tenni arra, hogy befogadóak, elfogadóak legyenek a más kultúrából, környezetből érkező – migráns, nemzetiségi –gyermekekkel szemben.**

IV.3.2. Heti- és napirendünk

A hetirend nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent – kivéve a mozgásos tevékenység -, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő folyamatos tevékenységek rendszerét.

Tevékenységi formák szervezése:

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg, és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A program működése során a játékot vesszük kiinduló pontnak.

Az óvodás gyermek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, amely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását.

A hetirend meghatározásában csak a tornaszoba/tornaterem használata kötött állandó időponthoz.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint a helyi szokásokhoz, igényekhez.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások, tevékenységek mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

A napirendünket a folyamatosság és a rugalmasság jellemzi.

A tervszerű, összehangolt tevékenységekkel elkerüljük a felesleges várakozásokat, a tétlenséget, a kapkodást.

Fontosnak tartjuk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. Minél hosszabb, nyugalmas és tartalmas játékidőt biztosítunk.

Az óvodai életben a gondozási feladatoknak is kiemelt szerepe van. A tisztálkodás és öltözködés végzéséhez, az egyéni szükségleteknek megfelelő időtartamot biztosítjuk.

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, segíti a gyermekek önállóságát, építi személyes kapcsolatát a gyermekekkel és együttműködik a gondozást végző szakemberrel.

Az étkezésre az egyéni igények, szükségletek szerinti időtartamról gondoskodunk

Fontos a gyermekek számára a nyugodt pihenési idő biztosítása a napirendben, amely szintén fontos része az óvodai életnek.

Szeptember 1-jétől - május 31-ig terjedő időszak napirendje

Idő	Tevékenység
6.30-7.30.	<ul style="list-style-type: none"> - A gyermekek érkezése, fogadása - Szabad játék összevont csoportban
7.30-8.30.	<ul style="list-style-type: none"> - Játék, szabadon választott tevékenység - Mindennapos testnevelés.
8.30-9.00	<ul style="list-style-type: none"> - Gondozási teendők ellátása, önkiszolgálás - Tízórai
9.00-11.30	<ul style="list-style-type: none"> - Szabad játéktevékenység - Játékos tanulás csoportos, mikro csoportos és egyéni foglalkoztatási formák alkalmazásával - Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések a szabadban. - Levegőzés, szabad mozgás, játék az udvaron.
11.30-12.45	<ul style="list-style-type: none"> - Gondozási teendők ellátása, önkiszolgálás - Naposi munka feladatainak elvégzése - Ebéd, - Testápolási tevékenységek
12.45-15.00	<ul style="list-style-type: none"> - Pihenés, alvás előtti mese - Alvás, pihenés, - Folyamatos ébredés, testápolási, gondozási. teendők elvégzése - Uzsonna
15.00-17.00	<ul style="list-style-type: none"> - Szabad játéktevékenység a csoportszobában, jó idő esetén, az udvaron - Játékos egyéni képességfejlesztés, az óvónő által felkínált tevékenység - Folyamatos hazabocsájtás, rövid információcsere a szülővel
16.15 17.00	<ul style="list-style-type: none"> - Összevont csoportban szabad játék

Nyári időszakban szinte csak a szabadban tartózkodunk.

Ilyenkor az udvaron biztosítjuk mindazon tevékenységek gyakorlásához szükséges feltételeket, amelyek ott megvalósíthatók. Az óvodapedagógus a nyári élet megszervezésénél is figyelembe veszi, hogy a gyermekek az évszak örömeit szabadon élvezzék, közben legyen lehetőségük változatos tevékenységekre, közvetve kompetenciáinak fejlesztésére. Ezen időben is elvárando a gyermektől, hogy a már eddig kialakult szabályokat, szokásokat tartsa be minden tevékenységében.

Június 1-jétől - augusztus 31-ig terjedő időszak napirendje

Idő	Tevékenység
6.30-7.30.	- A gyermekek érkezése, fogadása - Szabad játék összevont csoportban
7.30-8.30.	- Játék, szabadon választott tevékenység
8.30-9.00	- Gondozási teendők ellátása, önkiszolgálás - Tízórai
9.00-11.30	- Szabad játéktevékenység - Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések a szabadban. - Levegőzés, szabad mozgás, játék az udvaron.
11.30-12.45	- Gondozási teendők ellátása, önkiszolgálás - Naposi munka feladatainak elvégzése - Ebéd, - Testápolási tevékenységek
12.45-15.00	- Pihenés, alvás előtti mese - Alvás, pihenés, - Folyamatos ébredés, testápolási, gondozási. teendők elvégzése - Uzsonna
15.00-17.00	- Szabad játéktevékenység a csoportszobában, jó idő esetén, az udvaron - Folyamatos hazabocsájtás, rövid információcsere a szülővel
16.15 17.00	- Összevont csoportban szabad játék

IV. 3. 3. Tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. A program működtetése során a játékot vesszük kiindulópontnak. Az óvodás gyermek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkoztatási forma, amely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását. Kötetlenségként éli meg a gyermek, azonban az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. Ez a tevékenységi forma az óvodapedagógustól megkívánja, hogy pedagógiai ismereteit folyamatosan bővítse, ismerje a gyermekek egyéni szükségletét, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát, és ehhez igazítva differenciáltan előre tudja tervezni. Mindez tudatosságot, nagyfokú szervezési készséget és kellő kreativitást igényel. A tevékenységek közül egyedül a mozgásfejlesztést célzó testnevelést szervezzük kötött formában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve. Ugyanis a mozgás baleseti forrás lehet, ezért az óvónőtől fokozott figyelmet igényel, ami párhuzamos tevékenységként nem megoldható.

IV.4. A fejlődés nyomon követése

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztést, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógus által készített – nem kötelező – feljegyzések, dokumentumok szolgálják.

Kötelező dokumentum:

- óvodai felvételi- és **előjegyzési napló**,
- óvodai felvételi- és **mulasztási napló**,
- óvodai **csoportnapló** (saját óvodai csoportnapló, mely tartalmazza a 20/2012. EMMI rendelet által meghatározott kötelező elemeket).

A gyermekek és körülményeinek megismerésére már az óvodába történő beiratkozáskor elkezdődik, és az előzetes óvodával való ismerkedés során folytatódik. Ekkor történik az **anamnézis** felvétele. A gyermek fejlődését **személyiséglapján rögzítjük**, és követjük az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Megfigyeléseinket folyamatosan rögzítjük, az elért fejlettségi szintet dátummal regisztráljuk. A fejlődés nyomon követését a gyermekek személyiség dossziéjában tároljuk. Amennyiben a gyermek valamely szakszolgálat által készített szakvéleménnyel is rendelkezik, úgy az a dokumentum is bekerül a dossziéba.

A gyermekek fejlettségi szintjét évente kétszer értékeljük (fél évkor és a nevelési év végén). A kapott eredmény tükrözi a gyermek adott időben lévő fejlettségi szintjét, továbbá segítséget nyújt a további fejlesztési feladatok meghatározásához az óvodapedagógusnak. A gyermek fejlődéséről a szülőt a törvényben meghatározottak szerint évente kétszer tájékoztatjuk a felmérések után.

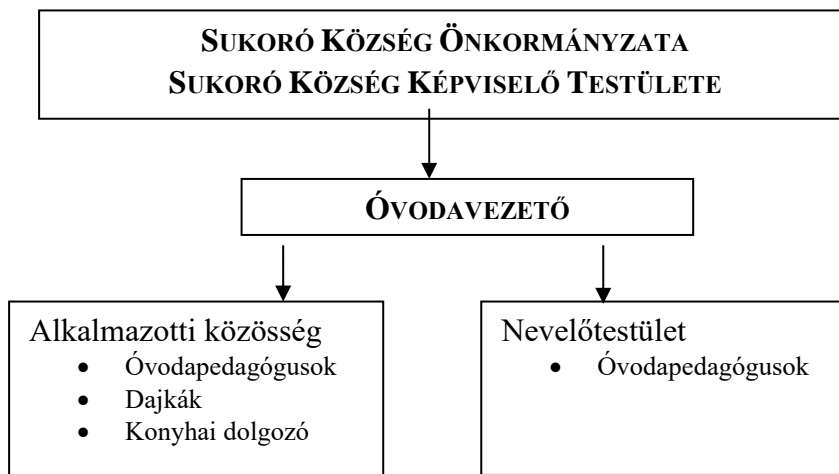
IV. 5. A helyi óvodai nevelési program megvalósítását segítő alapszolgáltatások

(szükség esetén)

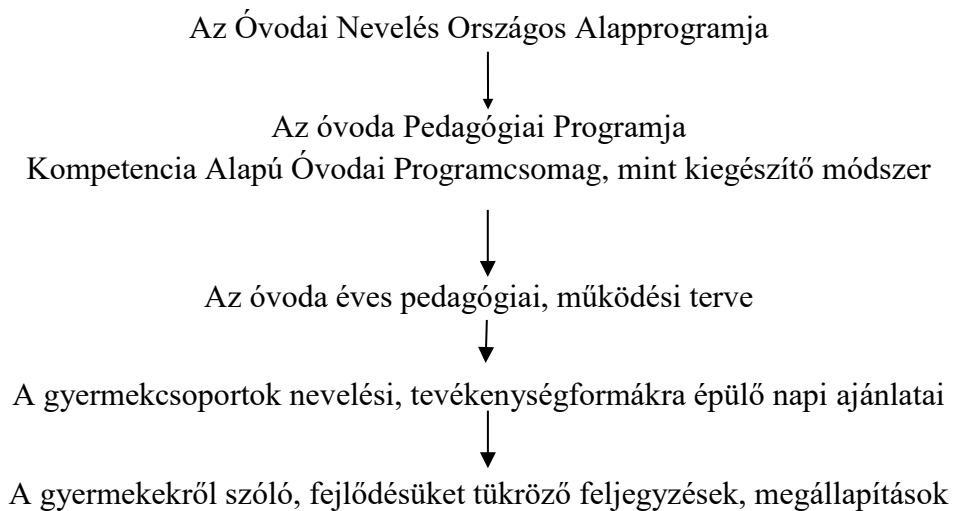
- A gyermekek logopédiai ellátása (utazó szakember által)
- A gyermekek gyógytestnevelése (utazó szakember által)
- A gyermekek pszichológiai ellátása (Nevelési Tanácsadó szakembere által)
- Részképesség lemaradásának korrekciója (Szakértői Bizottság szakembere által)

IV.6. Az ellenőrzés, értékelés rendszere

IV.6.1. A Sukorói Óvoda - szervezeti felépítése

IV.6.2. Az óvoda szakmai dokumentumainak kapcsolata és egymásra épülése

IV.6.3. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Az óvoda munkájának hatékonysága érdekében szükséges a *pedagógiai munka ellenőrzése, folyamatos értékelése*, valamint a visszacsatolás.

Célunk:

- ellenőrzés során: - visszacsatolás a valóság, a gyakorlat és az elképzelt célok összevetése érdekében verbális, közvetlen, közvetett tapasztalatszerzés formájában,
- tények, információk feltárása,
- értékelés során: - az elért eredmények feltárása, összevetése a kitűzött célokkal,
- a munka minőségének garantálása a rendszeres ellenőrzéssel, annak értékelésével,
- a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése.

Feladatunk:

- Folyamatos ellenőrzéseket végzünk munkánk minél hatékonyabb végrehajtása érdekében.
- Az ellenőrzéseknek, konkrétak, objektívnek, folyamatosnak, tervszerűnek, következetesnek és demokratikusnak kell lenni.
- Az ellenőrzést minden esetben kövesse értékelés, mert ez az ellenőrzött személy munkája minőségének egyik formája.

Területei:

- dokumentumok ellenőrzése, elemzése (úgy mint: csoportnapló, felvételi és mulasztási napló, gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció, Zöld Ovi team/csoport dokumentációja),
- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése,
- pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése,
- Pedagógiai Program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése.

Az óvodai pedagógiai munka belső ellenőrzése saját területén valamennyi óvodapedagógus feladata és felelőssége. **A pedagógiai munka belső ellenőrzésének irányítása és koordinálása az óvodavezető feladata** Az *óvodavezető helyettes* pedagógiai, szervezési és működtetési feladatait a Szervezeti és Működési Szabályzat – munkaköri leírás - rögzíti. Fontos az objektív értékelés, amely alaposítást, körültekintést igényel. A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés, az elfogadott elvek számonkérése.

Szempontok az óvodapedagógus írásos dokumentumainak ellenőrzéséhez:

- naprakészség,
- pontosság, határidők betartása,
- pedagógiai tudatosság,
- azonosság az óvoda pedagógiai programjával.

Szempontok az óvodapedagógus pedagógiai gyakorlati munkájának ellenőrzéséhez:

- tervező munkája összhangban legyen az óvoda pedagógiai programjával,
- pedagógiai tudatosság, tervszerűség,
- differenciált feladat- és ismeretátadás megvalósulása,
- gyermekközpontúság,
- empátia,
- innováció.

Az ellenőrzés a tanév folyamán előre ütemezetten történik - az óvoda éves pedagógiai, működési terve tartalmazza. Év végén összegző értékelés készül. Az egész óvodát érintő folyamatokban kiemelt jelentőségű a kimenet, az iskolába lépés szorosabb ellenőrzése, értékelése.

Várható eredményeink:

- mindenki érzi, tapasztalja munkájának fontosságát
- mindenki látja munkájának értékét
- mindenki igyekszik minőségi munkát teljesíteni
- a feltárt hiányosságok egyre kevesebbek

IV.6.4. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési - fejlesztési eljárások folyamatos írásbeli munkát igényelnek. A gyermekcsoportok nevelési - tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, a spontán helyzetekhez igazodik, nem megmásíthatatlan. A vezető óvónő a csoportlátogatások alkalmával folyamatosan **ellenőrzi és értékeli** a tervezést olyan céllal, hogy az mennyire szolgálja a pedagógiai program célját és feladatát a gyakorlati megvalósításban, a gyermek fejlesztése érdekében.

Az egyéni képességfejlesztésnek mindenhol érvényesülnie kell. Minden óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön.

Legfontosabb a gyermekek folyamatos fejlődésének megfigyelése, megismerése. Mindezeket a gyermekekről szóló, fejlődésüket tükröző feljegyzések tartalmazzák. A nevelési év közepén, és végén az óvodapedagógusok értékelést végeznek a gyermekek közösségi életének és egyéni fejlődésük alakulásáról. Az értékelést a gyermekek személyiséglapján rögzítik, majd a szülőkkel ismertetjük. A gyermekek fejlődésének főbb szempontjait a Szülői kérdőív (anamnézis) melléklete tartalmazza.

A gyermek fejlődésének nyomon követésénél a következő alapelvek érvényesek:

- A gyermek megfigyelése folyamatosan történik, nyugodt és szeretetteljes légkörben.
- A gyermek személyiségét mindenkor tartjuk tiszteletben.
- A gyermek fejlődését mindig önmagához viszonyítva ítéljük meg.
- A fejlődés megítélése tekintetében a tolerancia, a kivárási elvét alkalmazzuk.
- A fejlődést mutató tapasztalatokat írásban is rögzítjük.

A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnézisét,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (egyszerűsített DIFER felmérés alapján)
- a fejlődés érdekében tett intézkedéseket,
- az elért eredményeket,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, tartalmazza: a felülvizsgálat időpontját.

A gyermek belső érése, a család és óvodai nevelés eredményeként az egészségesen fejlődő kisgyermek az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, a lelki és a szociális érettség, amelynek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el az óvodáskor végére elérhető fejlettségi szint.

A gyermekek fejlettségének hiteles ismerői az óvónők és a szülők. Kivételek ez alól az átlagostól eltérő, sajátos nevelési igényű - és a beilleszkedési – tanulási – magatartási zavarokkal küzdő problémás gyermekek. Esetükben a megfelelő szakember közreműködése szükséges a fejlettség eléréséhez, megállapításához.

IV. 7. Az óvoda kapcsolatrendszere

Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. **Az együttműködés formái változatosak:** (különböző rendezvények) Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés: - előtt, során, és után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

IV. 7. 1. Óvoda - család

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:

Cél:

Olyan bizalmi kapcsolat kiépülése, amely a gyermek fejlődése érdekében kívánatos. Az óvodai nevelés, céljaink elfogadása a családok részéről. A szülői elégedettségének állandó figyelemmel kísérésével az igények beépülése a nevelési folyamatainkba.

Óvodapedagógus feladatai:

- A hatékony együttnevelést, család és óvoda jó kapcsolatát, a nevelő partneri viszonyt kiépíti. A gyermekek egészséges fejlesztéséért való közös felelősséget tudatosítja. Az óvoda pedagógiai programját, céljait, feladatait ismerteti, és elfogadtatja a szülőkkal.
- Óvodánk szokásait, hagyományait ismerteti a házirendben, a napirendben, a munkatervben megfogalmazottak alapján.
- Az óvodába lépést megelőzően az új gyermekek szülei számára tájékoztatást ad arról, hogyan lehet minél zökkenő mentesebbé tenni az első óvodai napokat és támogatást, segítséget nyújt az iskolához szükséges új szülői szerepkör kialakításában.
- Előzetesen ismerkedik a szülőkkal.

- Az új gyermekek érkezését úgy osztja be, hogy egy héten csak néhány új kisgyermek érkezzen, így jut elég idő az ismerkedésre, a személyes kapcsolat kialakítására.
- Biztosítja a szülők részvételét, hogy lehetőség szerint legyenek itt az első napokban gyermekükkel az óvodában, és „fedezzék fel” a játéklehetőségeket, az eszközöket, együtt ismerjék meg az óvónőt és a társakat. A közös ittlét addig tarthat, amíg a szülő lehetőségei megengedik, illetve a gyermek számára már nem idegen az óvoda.
- Pedagógiai tájékoztatókat szervez a szülők számára a szülői értekezleteken, nyílt napokon és érdeklődés alapján egyéb fórumokon.
- Az óvoda munkatervében megjelölt pedagógiai témájú szülői értekezletekkel a családi nevelés hatékonyságát segíti.
- A szülők igényeit, javaslatait, kéréseit, felajánlásait figyelembe veszi nevelőmunkájába.
- Szülői értekezleten a csoportokban folyó nevelőmunka tervét ismerteti: elképzelések, a különböző nevelési területek, a kiemelt feladatok.
- Nyílt rendezvényeket szervez, melyen a szülők lehetőséget kapnak az óvodai élet szokás- és szabályrendszerének közvetlen megismerésére, gyermekük megfigyelésére.
- A szülők képviselőit meghívja az óvoda különböző fórumaira, alkotó ötleteiket, kéréseiket, igényeiket meghallgatja és lehetőség szerinti teljesíti.
- Óvodán kívül helyszíni tapasztalatszerzési lehetőségeket kér, az olyan szülők munkahelyén, ahol az óvodás csoportok nem zavarnak és számukra veszélytelen a munkaterület.
- A szülők jogainak érvényesítését segíti az óvoda pedagógiai és szervezeti alapidokumentumainak elkészítésekor a Szülői Közösség képviselői révén PP, SZMSZ, Házirend.

A kapcsolattartás formái:

- az óvodai életet megelőző ismerkedés az óvodával
- Óvodai beíratás,
- Összevont- és csoport szülői értekezletek - alkalomszerűen,
- Családlátogatások - alkalomszerűen,
- Fogadóóra – esetmegbeszélések - alkalomszerűen,
- Közös készülődések ünnepekre, jeles napokra,
- Nyílt nap
- Családi nap
- Munkadélutánok
- Közös kirándulások,
- Közös élményszerzések.

Óvodánkban a szülők képviselőtét a Szülők Szervezete látja el, amely saját szervezeti és működési szabályzattal (SZMSZ) rendelkezik, az éves munkatervében megfogalmazottak alapján a vezető irányításával vesz részt az óvoda életében. Az óvodai étellel, az óvodás

gyermekkel kapcsolatos megbeszélésekhez az intézményben helyet, és megfelelő információt biztosítunk számukra a titoktartási kötelezettség megtartásával.

Az óvoda működésének, pedagógiai munkájának minőségfejlesztése érdekében rendszeresen mérjük a szülők elégedettségét/elégedetlenségét kérdőív segítségével. A kérdőívek által visszajelzést kapunk a szülőktől mivel elégedettebbek, illetve kevésbé elégedettek. A kérdőíveket kiértékeljük, a kapott eredmények alapján igyekszünk a munkánkat alakítani

Kapcsolattartás várható eredményei:

- A családok elégedettek az óvoda működésével.
- Minden szülő rendszeres tájékoztatást kap, gyermeke fejlődéséről.
- A szülők aktívan részt vesznek az óvoda rendezvényein.
- A szülők nevelési problémáikkal, gondjaikkal, bizalommal fordulnak az óvónőkhöz, akiktől segítséget kapnak.

IV. 7. 2. Óvoda – iskola

Az óvoda - iskola kapcsolatának alakításában **célunk**, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően, **önmagukhoz képest** úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek, és legyenek képesek az iskolai tanulmányok megkezdésére.

Valljuk, hogy a gyermekek iskolai teherbírása jobb, ha előtte teljes és igazi gyermekkor volt az óvodában, ha önálló, magabiztos, kiegyensúlyozott óvodásként léphet az iskolába. Az iskolai munkára érlelés, tanítás az első iskolai évek feladata, és nem az óvodáé.

Feladatunk:

- az óvodából az iskolába való „átmenetet” minél zökkenő mentesebbé tegyük a gyermekek számára,
- folyamatos, jó kapcsolattartásra törekszünk, melynek alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt,
- szükséges minél gyakoribb tapasztalatcsere létrejötte egymás munkájának megismerése érdekében.

Az együttműködési szándékunk

- az iskolai nevelőkkel az emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt
- kölcsönös látogatások tapasztalatgyűjtés: az első osztályosokat a tanév elején meglátogatjuk az iskolában, az első osztályos nevelők pedig a leendő iskolásokat látogatják meg az óvodában. Óvodásaink a második félévben, 5 alkalommal vesznek részt iskolai foglalkozásokon február- március hónapokban „Iskolába csalogató-Sukoró” címmel.
- a gyermekek látogatása az iskolában: ismerkednek a tanító nénivel és az iskolai környezettel

- közös rendezvényeken vesznek részt az iskolás és óvodás gyermekek (Mikulás ünnepség, Madárkarácsony, Farsang, stb.)
- szakmai tanácskozások, megbeszélések, előadások az alsó tagozatban tanító nevelőkkel: olyan pedagógiai, pszichológiai, módszertani témákban, amelyek segíthetik az óvoda - iskola átmenet, zökkenő mentesebb megvalósítását (pl. magatartás- és személyiségzavarok, a nehezen kezelhető gyermek problematikája, a gyermeki másság kezelése, az óvoda - iskola közötti szakadékok áthidalásának módjai stb.).
- szülői értekezleten való részvétel: a leendő első osztályos nevelők tájékoztatják az iskolába készülő nevelők szüleit pedagógiai elképzeléseikről, az iskolába lépés teendőiről

Kapcsolatunkat akkor tekintjük megfelelőnek,

- ha létrejön a tapasztalatokra épített gyakori párbeszéd, pozitív személyes kapcsolat óvónő – tanító, óvodás gyermek – tanító között
- egymás reális, megvalósítható igényeit megismerjük, és megértjük a gyermekekre vonatkozóan
- azokat gyakorlati munkánkba beépítve megvalósítjuk
- a gyermekek minél könnyebben tudnak beilleszkedni az iskolába, mert rendelkeznek azokkal a képességekkel, készségekkel, amelyek alkalmassá teszik őket arra

IV. 7. 3. Óvodánk egyéb kapcsolatai

Célunk:

Partnerkapcsolatok ápolása az óvoda megfelelő működésének érdekében.

Feladatunk:

- A partneri igények felmérése Módszerek: kérdőív, interjú, megbeszélés, stb.
- A partneri javaslatok figyelembevétele, beépítése munkánkba (PDCA)
- A partneri igények lehetőségeinkhez mérten történő kielégítése
- Óvodánk megismertetése az itt élő óvodások érdekében
- Közös tenni akarás a partnerekkel az óvodás gyermekekért

Kapcsolatkeresésünknek, kapcsolattartásunknak feladata még az óvoda menedzselése.

Célja, mindenki megismerhesse a nálunk folyó magas szintű nevelő munkát, színes óvodai életet. Erre az egyik legjobb lehetőség az internetes honlapon való bemutatkozás. Folyamatosan jelenítjük meg hétköznapijainkat és ünnepeinket a világhálón. www.sukoro.hu. Rendszeresen hírt adunk még az óvodánkban történt eseményekről a Fejér Megyei Hírlapban, illetve a Sukorói Panoráma Magazinban, illetve a Sukorói Hírforrás közéleti lapban.

Elért eredményeink akkor sikeresek, ha a kapcsolatok élők, eredményesek, amelyeket maga a megfelelő együttműködés hatékonysága, eredményessége igazol.

Az óvoda kapcsolatai

Intézmények		Kapcsolattartás módja	Gyakoriság
Székesfehérvári Felsővárosi Általános Iskola Sukorói tagiskolája		a közös együttműködési terv alapján	rendszeresen
Fenntartó		kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések,	alkalomszerűen, igény szerint
Egészségügyi szervezetek	Gyermekorvos	kötelező szűrővizsgálat, megbeszélések	Évente egy alkalommal (tavasszal)
	Védőnő	kötelező szűrővizsgálat, megbeszélések, tájékoztató előadások	Havi rendszerességgel
	Fogorvos	kötelező szűrővizsgálat	Évente egy alkalommal (tavasszal)
Szakértői Bizottság		szakmai tanácsok, együttműködés	esetenként
Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Gárdonyi Tagintézménye		szakmai tanácsadás, együttműködés, logopédiai ellátás és gyógytestnevelés biztosítása	folyamatosan
Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat		esetmegbeszélés, közös családlátogatások	havi rendszerességgel
Civil szervezetek	Sukoró- Velence-tavi Horgász Egyesület	Gyermekek megajándékozása. Horgászverseny megrendezése a Kis-tónál	évente
	Helyi Polgárórség	Mikuláskor, megajándékozzák az óvodás gyermekeket	évente
	Körzeti megbízott rendőr	Ovi zsaru program megvalósításában vesz részt	esetenként
Sukoró Iskolájáért Közalapítvány Sukoró		Az intézménybe járó gyerekek segítése, rendezvények finanszírozása	esetenként
Szakmai szervezetekkel		szakmai segítségnyújtás	esetenként
Mentor Óvoda(,Székesfehérvár) és testvér óvoda (Paks)		kölcsönös szakmai együttműködés	kölcsönös szakmai együttműködés
Velencei-tó környéki óvodák		szakmai segítségnyújtás	esetenként

IV. 8. Az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvényei

A nemzeti értékek továbbadását már óvodás korban el kell kezdeni. Fontosnak tartjuk megismertetni – fejlettségi szintjüknek megfelelően – a gyermekekkel a magyar népi életet, szokásait, szertartásait, ünnepeit. Nagy szükség van tovább örökíteni a magyar népi játékokat, szokásokat, népi kismesterségeket, a népi gyermekdalokat, - táncokat. Az ünnepek, megemlékezések szervezését a gyermekek személyiségfejlődésében fontosnak tekintjük, mert az érzelmi nevelés és szocializáció terén kiemelkedő hatást fejtenek ki. E jeles események szervesen illeszkednek a tervezett nevelési folyamatokba, melyeket a szülők közreműködésével, segítségével, részvételével készítünk elő, illetve bonyolítunk le. Ünnepeinket az aktuális előkészületek jellemzik, érzelmi, hangulati ráhangolódással, ajándékkészítéssel, az óvoda dekorációjának elkészítésével. A jeles napok eseményeinek feldolgozását az óvodapedagógusok tervezik éves terveikben a csoport érdeklődésének és egyéb lehetőségek figyelembevételével.

A közös programok, ünnepek célja lehetőséget teremteni a család és az óvoda közötti kapcsolat kialakítására, elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, szemléletük formálására, nevelési elveink közelítésére.

IV.8.1. A gyermek életének jeles napjai

A születésnap megemlékezés valamennyi évszakot átöleli, az ünneplés csoportonként zajlik. Délelőtt vagy ebéd után tortával, köszöntő versikékkal és énekekkel, meglepetés ajándékkal kedveskedünk az ünnepeltnek. Viszonzásul az ünnepelt is megajándékozta társait otthonról hozott „csemegével”.

IV.8.2. Egyéb ünnepeink, jeles napok

Ünnepeinket a hosszú hangulati előkészítés jellemzi. Szűkebb és tágabb környezetünket az ünnep jellegének megfelelően díszítjük a felnőttek és gyerekek közös munkáival, a hagyományokat ápoljuk, felelevenítjük, nyilvános szereplésekkel tarkítjuk.

- **Szeptember 29.**

Beszélgetünk településünk nevezetes eseményéről. Képeskönyveket nézegetünk a csata jelenetekről. Ellátogatunk a híres sukorói református templomba. Lovas kocsin utazunk a KEMP-be, ahol a helyi kiállításokat megnézzük.

- **Szüreti mulatság**

Évek óta természeti környezetben, azaz a Lics pincészetben valóságos szüreten vesznek részt a gyerekek. Végig követjük a szőlőszüret minden fázisát, mozzanatát, tevékenyen megtapasztaljuk az eseményt. Szüret után dalos játékokkal, versekkel is felelevenítjük a szüreti hagyományokat.

- **Őszi vásáros játék**

Igyekszünk a néphagyományok ápolásával, a vásári hangulatot megidézni (versekkel, vásárba hívogatókkal, énekekkel, hagyományos öltözékekkel, eszközökkel)

- **Állatok világnapja – október 4.**
Az Állatok világnapját minden évben október 4-én, Ferenc napján ünnepeljük. Óvodánkban ezen a napon (héten) minden az állatokról szól, legyen az erdei, vadon élő, házi vagy vízi állat.
- **Töklámpás készítése– október vége**
Közös tökfaragásra, töklámpás készítésére hívják a csoportok a szülőket, nagyszülőket, testvéreket. Családias, vidám hangulatban készülnek a töklámpások. Sötétedés után mécseseket helyezünk a lámpásukba és a fényénél énekelünk, mondókázunk. Erősíti az óvoda-család kapcsolatát.
- **Ludazás – november 11.**
Közös Márton napi lámpás készítésére hívjuk szülőket, nagyszülőket, testvéreket. „Libás” dalokkal, versekkel kedveskedünk a vendégeknek. Családias, vidám hangulatban készülnek a változó témájú lámpások.
- **Mikulás**
Ez az ünnep meglepetés: az óvónők (vagy iskolások) erre a napra meglepéssel készülnek a gyerekeknek. Versekkel, dalokkal várjuk a Mikulást, aki ajándékot hoz a gyerekeknek. Közös munkákkal dekoráljuk a csoportokat, a folyosót.
- **Lucázás**
Beszélgetünk a néphagyományokról, elültetjük a Luca napi búzáinkat.
- **Adventi készülődés – közös gyertyagyújtás**
A gyerekekkel közösen adventi-koszorút készítünk. Az örömteli várakozáshoz tartozik, hogy minden nap ebéd után, az adventi naptárból egy kisgyermek kibonthat egy zsákot, amiben kisebb meglepetés van. Mindig jutalom, hogy éppen ki veheti le, és nyithatja ki a kis csomagot. Így ők is látják az idő múlását, és az ünnep közeledtét. Igyekszünk meghitt hangulatot teremteni, előrevetíteni az ünnep fényét. A készülődés folyamatos. Ünnepi díszbe „öltöztetjük” óvodánkat. Mézeskalácsot sütünk. Együtt gyúrjuk, lapítjuk, szaggatjuk, díszítjük a formákat, amit aztán ajándékba adnak szüleiknek.
- **Karácsony**
Közösen, meghitt hangulatban ünnepeljük az óvodai karácsonyt. Ünnepi asztalt terítünk, amelyet a Luca-napján elültetett, dúsan kihajtott búzáink díszít. Ünnepelő ruhába öltözünk, közösen énekelgetünk, verseket mondunk. A karácsonyfa alá minden évben kerül valami ajándék a csoportoknak, és a gyerekek számára is.
Rövid műsorral (betlehemes játékkal, karácsonyi versekkel, dalokkal készülünk a „Falukarácsonyra”.
- **Apák napja**
Közös barkácsolásra, játékokra sütizésre hívjuk az apukákat, nagypapákat.
- **Farsang**
Változó módon, a programba illő mókás, bolondozós tevékenység. Kiszézés. Az óvoda együtt ünnepel felnőttek, gyerekek egyaránt. Farsangi fánk készül
- **Nemzeti ünnep: Március 15.**
Hagyományt ápolva, ez falu ünnep, amelyen intézményünk is részt vesz. Óvodásaink kis műsorral készülnek a közös ünnepi rendezvényre.

Külsőségekkel is közelebb hozzuk a gyermeket az ünnephez (ünnepi zászlók, kokárda, csákók, falovacskák)

- **Víz világnapja – március 22.**
Beszélgetünk a víz fontosságáról, és megtanulják, hogyan óvják, védjük azt, és milyen módon tudnak takarékoskodni vele. Ellátogatunk a Kis-tóhoz, követjük a Köpús patak útját.(A víz útja: a forrástól Velencei-tóig)
- **Húsvét**
Ismerkedünk a népi hagyományokkal, a különféle tojásfestési technikákkal. Húsvét napján ünnepi asztalt terítünk, verseket mondunk, énekelünk, a Kis tó melletti dombon tojásgurító versenyt rendezünk. A húsvéti tojás ajándékozása is minden évben a húsvét utáni kedden, locsolkodás után megtörténik.
- **Föld napja – április 22.**
Részt veszünk a településszépítési napon. A szülőkkel tesszük szebbé szűkebb környezetünket a virágok, bokrok ültetésével.
- **Májusfa állítása**
A természet megújulásának szimbólumát jelenti az óvodások számára. Óvodánk udvarán a fákat szalagokkal díszítjük. Dalokkal köszöntjük a tavaszt.
- **Anyák napja**
Ünnepélyes keretek között, virággal, dalokkal, versekkel köszöntjük az édesanyákat. nagymamákat. Apró, saját készítésű ajándékokkal lepjük meg őket. Ünneplőbe öltözünk, saját készítésű dekorációval ünnepibbé varázsoljuk a termeket.
- **Madarak és fák napja – május 10.**
Ismerkedünk a természet szépségeivel, sokszínűségével. A természeti értékeink megóvására neveljük óvodásainkat. Kirándulást szervezünk a közeli erdőbe vagy az arborétumba. Igény szerint családi napot szervezünk a szülőkkel együtt.
- **Gyermeknap**
Közös programokat, mozgásos játékokat, tréfás vetélkedőket szervezünk óvodásainknak. Természetesen a közös fagyfaltozás és az ajándék sem maradhat el ezen a napon.
- **Évzáró, ballagás**
Ünnepélyes keretek közt búcsúznak el az iskolába készülő nagycsoportosok. Ez minden nevelési év május utolsó péntekjén történik.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Az alapvető célkitűzést és feladatrendszert a következő tevékenységrendszerben valósítjuk meg: játék, vers, mese, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, a munka jellegű tevékenységek és a tanulás.

Ebben a tevékenységrendszerben kiemelt szerepet szánunk a semmi mással nem helyettesíthető játéknak. A gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, aktivitását felhasználjuk a szervezett tevékenységek során.

V.1. Játék

„A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.”- ONAP 2013.

A játék kiemelt jelentőségű: pszichikumot, a mozgást és az egész személyiséget fejlesztő tevékenység. A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, a kognitív, az érzelmi, akarat, szociális, társas fejlődéstől, a mozgástól, a világtól és a tudat kialakulásától. A mozgás, a testséma, és az én megteremtése, a gondolkodás, a beszéd folyamatok, a kommunikáció fejlődése mind játékba ágyazódva fejlődik.

Programunk a játékot tekinti a tanulás elsődleges keretének. Megkülönböztetjük egymástól a szabad és a kezdeményezett játékot.

Az óvodában kiemelt **a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.** **A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.** Mindezt az **óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége** mellett a szükséges és igény szerinti **együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával** éri el.

Célja:

Az örömteli, szabad, elmélyült, önkéntes játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermekek teljes személyiségfejlődésének, pszichikumának, kreativitásának, és a differenciált képességfejlesztésének megvalósulása.

Testi, szociális, értelmi és kommunikációs képességei, akarat tulajdonságai, érzelmi viszonyulásai, szokásai, viselkedésük, alkalmazkodó képességük fejlődése, mely során érvényesül a gyermekek szabadsága, önállósága. E gyermekkorban természetes módon kialakítható tulajdonságokkal a felnőtt életben is fontos vonások megalapozásának elősegítése.

Az óvónó fejlesztési célja a gyermeki játéktevékenység folyamatában:

- A gyermekek önmagukkal és környezetükkel való ismerkedésének, szabad képzettségfejlesztésének elősegítése.

- A gyermekek veleszületett kíváncsiságának, kereső-kutató aktivitásának kielégítése, hogy közben egyre magasabb szinten próbálják ki saját hatékonyságukat, ötletgazdagságukat, türelmüket, társakhoz és szabályokhoz igazodó viselkedésüket, kitartásukat az akadályok leküzdésében.
- A játéktevékenységen keresztül a gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése.
- Érzelmi, akarati tulajdonságainak alakítása.
- Szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása.

A játékok sora, a következő rendszert alkotja:

- Évszakokhoz és ünnepekhez kapcsolt játékok,
- A gyermekek játékához kapcsolódó a tervben leírt ajánlásokkal,
- A spontán játék gazdagítása pillanatnyi ötlettel, kézimunkával, dallal, mondókával, szerepvállalással,
- Lehet a játék kiinduló pontja érdekes, vagy magunk készítette tárgy,
- Egyik játékból természetesen, könnyed képzettársítással következik egy másik.

Feladataink:

- A gyermek játékválasztásának tiszteletben tartása.
- Élményszerzési lehetőség biztosítása a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékhoz, a szimbolikus szerepjátékhoz, konstruáló játékhoz, szabályjátékhoz.
- A gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megtorpanásának észrevétele.
- A kreatív önkifejezés fejlődésének segítése.
- Csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül.
- Ha a szituáció úgy kívánja és a gyermek is igényli, az óvónő is játszótársként vesz részt a játékban
- A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel együtt történő alakítása.
- Az egészséges versenyszellem megalapozása.
- A gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.
- Nevelőtestületünk arra törekszik, hogy a nap nagy része játékkal teljen el, és megteremtjük a nyugodt, tartalmas *szabad játék feltételeit*.
- A játékszeretetet fejleszteni kell, mert a játék által nyílik lehetőség az öröklött készségek képességek rendszeres gyakorlására, fejlesztésére és a játékok megismertetésén, elsajátításán, megszerettetésén keresztül a pozitív attitűdök létrejöttét segítjük elő.

A szabad játékhoz - a gyermekek érdekében - néhány alapvető szabályt alakítottunk ki:

- a játszóhely, vagy a játék azoké, akik azt először kiválasztották maguknak. A játszó-csoporthoz kérésre lehet csatlakozni, de az elutasítást is el kell tudni viselni.
- a játékok - melyek a gyermekek számára elérhető helyen vannak - szabadon levehetőek egymásnak átadhatók, de a játéktevékenység lezárása után a helyükre kell, hogy kerüljenek,
- a játszóhelyek kiválasztásakor a célszerűségi szempontok átgondolása ajánlott,
- a játékeszközt rongálni, szájba venni nem szabad.

Az óvodapedagógus feladata a játék feltételeinek biztosítása.

Az óvónői játékörökre, példákra leginkább az első évben van szüksége a gyerekeknek. Az egymásra következő években a nagyobb gyerekek egyre jobban átveszik a kezdeményező és szervező szerepet.

A játék külső feltételeinek biztosítása

-Légkör:

Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, folyamatos fenntartása.

-Idő:

A folyamatos napirendben a gyermekek egész nap játszanak, önállóan dönthetnek, mennyi ideig vesznek részt egy - egy tevékenységben . Az étkezések, a pihenő, az ezekhez kapcsolódó egészségügyi szokások elvégzése valamint a közös „összeülések – kupaktanácsok” és a mese ideje szakítja meg a játékot.

-Hely - környezet:

Az óvodai élet „kinn és benn „zajlik. Az egyes játékokhoz az óvónő segít rendezkedni, a gyerekekkel együtt megtalálni a legalkalmasabb szervezeti formát, ami a játék tartalma és a játszó gyermekek számától függ, ehhez esztétikus, inger gazdag környezetet biztosít

-Eszközök: Fontos, hogy a gyermek számára jól látható és elérhető helyen legyenek elhelyezve.

- Felhasználjuk az évszakok által kínált és összegyűjtött „kincseket”.
- Rajzoláshoz, festéshez, nyíráshoz, gyurmázáshoz stb. megfelelő minőségű és mennyiségű eszközt biztosítunk.
- Az „átváltásokhoz”jellegzetes ruhadarabokból és jelmezekből válogathatnak a gyerekek.
- Különböző típusú bábokat használhatnak a játékukhoz.
- Az eszközök az ésszerűség határain belül bármire felhasználhatók. A szabadság határai mindaddig terjednek, amíg önmaga és másik gyermek érdekei nem sérülnek. A játéktevékenység folyamatában sem adunk teret az agresszivitásnak és a rongálásnak.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- örömmel, önfeledten játszanak,
- betartják a társas viselkedés elemi szabályait,
- alkalmazkodni tudnak a játék szabályaihoz, a játszótársakhoz,
- képesek szerepvállalásra, szerepek elosztására,
- képesek játékok szervezésére, eszközök kiválasztására, felhasználására,
- tudnak magányosan, párban és csoportosan játszani,
- játékaikban ötleteik, elképzeléseik vannak és ezekhez a kivitelezés módját is keresik,
- képesek elmélyülten és kitartó játékokra, igyekeznek végigvinni egy - egy tevékenységet
- egészséges versenyszellemben tevékenykednek,
- problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszenek.

V. 2. Vers, mese

A személyiségnevelés másik pillére a játék mellett a mese, vers. Az érzelmi biztonság megadásának, s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszköze.

A játék a világról szerzett benyomások cselekvéses elrendezése, ezt egészíti ki a mese, amely a szavak segítségével teszi ugyanezt.

A mindennapos mesehallgatás, a versmondás, a mondókázás, a verses szöveggel kísért játék, a bábszínház, a dramatizált mese hozzájárul a gyermekek jó közérzetéhez, érzelmi-értelmi és **erkölcsi fejlődéséhez**. Olyan beszédhelyzet, amely erős, tartós, önkéntelen figyelmet vált ki.

A tevékenységek célja:

- Irodalmi élmény nyújtásával a gyermekek érzelmi, esztétikai, erkölcsi, értelmi fejlődésének elősegítése.
- A mesélés pihentető, szórakoztató, az anyanyelv közegén át az emberi kapcsolatokra tanító hatásaival a gyermek váljon képessé a világban eligazodni. A könyvek, az igényes népi, a klasszikus, a kortárs irodalmi művek iránti vonzódás megalapozása
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondat szerkesztéssel a **biztonságos önkifejezés megalapozása**.
- Az érthető, kifejező beszéd képzésének kialakítása.
- A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az **irodalmi érdeklődés felkeltése**.
- **A magyar kultúra értékeinek átörökítése.**
- **Interkulturális nevelés**
- A gyermekek személyiségjegyeinek, a műveltségi tartalmak iránti fogékonyság képességének fejlesztése.
- A szülők nevelési szemléletének formálása.
- A társas élmények jelentsenek örömforrást, serkentsék a gyermekeket erős belső aktivitásra, vagy valóságos, játékos cselekedetre.

Feladataink:

- A mesék, versek kiválasztása és elhelyezése az év folyamán (irodalmi anyag kiválogatása). Elsődleges **forrásunk a magyar népmesék és gyermekmondóka gyűjtemények, meséink, verseink** legnagyobb részét ezekből választjuk úgy, hogy minden korcsoport igényeihez igazodjon. Programunk ezen részében kiemelten foglalkozunk Fejér megye két jeles személyiségének - Csanádi Imrének és Csoóri Sándornak - költészetével.
- **Az óvodánkban a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek is egyaránt helye van. Választunk témát a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből is.** Fontosnak tartjuk a könyv nélküli szövegtudást. Sokat mondogatunk játszóverseket, mondókákat.
- A mesék, versek változatos irodalmi élményeket közvetítsenek. Témái legyenek gyermek közeli, szóljanak a természetről, állatokról, játékról, családról. Legyen közöttük vidám, humoros, ringató gyors és lassú ritmusú. A kiválasztott meséket, verseket sorba rendezzük: természetes rend az évszakok rendje, ehhez csoportosítunk. Az adott évszakhoz kapcsolódó verseket, meséket összegyűjtjük, és emlékezetben tartjuk. Csak így tudunk kapcsolódni a pillanatnyi helyzetekhez. A mese és a vers helye az óvodai élet egészében (szükséges feltételek biztosítása). A mesének, versnek egész nap helye van életünkben, amikor a gyerekeknek igényük és kedvük van hozzá.
- Érdeklődésük felkeltésére és fenntartására mesekönyvek, képeskönyvek, bábok, és a játéktevékenység egyéb játékeszközei rendelkezésre állnak.
- A gyermekek figyelmét felhívjuk a könyvek használatára, megbecsülésére. Az óvodai élet minden napján ráhangolódással, az állandó, meghitt hely segítségével, tudatos meseválasztással fokozatosan szoktatjuk rá a gyerekeket a figyelmes, csendes, közös mesehallgatásra.
- Altatás előtt minden nap mesélünk, énekelünk, gyakran ezeket egymásba fűzve. Ilyenkor van alkalom a hosszabb, bonyolultabb mesék előadására a kicsik terhelése nélkül.
- A játszóverseket nem kell tanítani, mert a gyerekek úgyis ráhangolódnak, ha kellő időben hallják, ha befogadó állapotban vannak. **A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.**
- A bábszínházi és a színházi előadás is közös élménye a gyerekeknek
- Dramatizálni a sokszor hallott, kedves meséket szoktuk. Ehhez a kellékeket főleg a gyerekekkel közösen tervezzük és készítjük el.
- Fontos feladatunknak tartjuk a szülők körében a mesélés szerepének megismertetését, tudatosítását. Ajánlunk számukra olyan mesekönyveket, irodalmi műveket, amelyeket ők is felhasználhatnak gyermekeik fejlesztéséhez.
- A gyermek legnagyobb teljesítménye az anyanyelv elsajátítása, amely a játék, a mozgás és állandó gyakorlás, próbálgatás közben zajlik. A mondókák, versek ismételtetése jó alkalom a nyelv gyakorlására, tanulására, javítására a beszédgátlás oldására. A felnőttek beszéde az óvodában utánzásra méltó, jó példa legyen a gyermekek előtt.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A mese, a vers hatása megjelenik a játékban, rajzban, beszédben, az egymásra hangolódásban.
- Várják, igénylik a mondókát, verset, mesét, örömmel, kitartóan hallgatják, szívesen mondogatják azokat, néhányat pontosan idézni is tudnak.
- Szívesen nézegetnek képeskönyvet, azt megbecsülik, vigyáznak rá.
- Tudnak történeteket kitalálni, elmondani.
- Kialakul a belső képalkotás képessége, ami az olvasás alapja.
- Tisztán, érthetően, az életkor megkívánta fejlettségi szinten beszélnek.
- Ismerik a színházi magatartás alapvető szabályait.
- Gyakoribbá válik a szülők körében gyermekeiknek való mesélés.

V. 3. Ének, zene, énekes játék, tánc

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A magyar zenei nevelésnek alapja a közös ének, amely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek. Tevékenységek megvalósítása során lehetőséget adunk a néptánc, népi játékok megismerésére is.

A tevékenységek célja:

„Az éneklés az öröm forrása, kedvelt, önfelelt tevékenység, és hogy részt vállaljon a teljes személyiség formálásból” (Kodály).

- *A zene iránti érdeklődés felkeltése*, befogadására való képesség megalapozása.
- *Az éneklés megszerettetése, a közös játék örömeinek felfedezése.*
- *A zenei ízlés, esztétikai fogékonyság formálása.*
- A zenei anyanyelv megalapozása.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, mozgáskultúrájának fejlesztése.
- *A gyermekek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának fejlesztése az énekes népi játékokon és igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokon keresztül.*
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

Feladataink:

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, alkalmazása a nevelés folyamatában az alábbi szempontok figyelembe vételével:

- a gyermekek által tisztán kiénekelhető hangterjedelmük legyen
- aktuális érzelmi állapotokat fejezzenek ki
- a hozzájuk fűződő játékszabályok áttekinthetőek legyenek
- legyen változatos a mozgásanyaguk
- képviseljének különböző kultúra dalait, dalos játékeit
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal.

Ahogy a verset, úgy a dalt is, hozzákapsoljuk a tevékenységhez, környezetünk jelenségeihez. A nap folyamán bármikor nyílt lehetőségek énekes, mondókás játékokra, kinn és benn egyaránt. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy az **öbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés, a zenehallgatás mindig örömet nyújtsanak a gyermekeknek.**

- Az óvónő örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is szívesen végzi a tevékenységet.
Amikor csak lehet, énekelünk egyedül, vagy a gyerekekkel. Lényeges, hogy a felnőtt mindig biztos támaszt jelentsen, és mintául szolgáljon a gyermeknek.
- A ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítását a játékdalok játszása magukban hordozza (tisztá éneklés, dinamika és hangszín érzék). A zenei megformálásban, fejlesztésben az óvónő munkája tudatos (tudjuk melyik játékkal, dallal milyen képességeket fejleszthetünk). Kínálatunkban azt is figyelembe vesszük, hogy milyen az éppen játszó gyerekek életkora, fejlettsége.
- Az éneklésre más játékhelyzetekből is adódhat lehetőség, amelynek kihasználása szintén fejlesztő hatású pl. óvodában is játszható énekes népszokások válogatása, pl. szüreti multság, farsang. Továbbá gyöngyfűzés, babázás, főzőcske, építkezés. Ilyenkor a játék témáját gazdagítja, hangulatát fokozza az odaillő dal.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású eszközök biztosítása. A hangszerket (dob, cintányér, háromszög, csengő) és a gyerekekkel közösen készített ritmusjátzó eszközök játékként vannak jelen a polcokon, velük a gyerekek önállóan kezdeményezhetnek, vagy játékukhoz felhasználhatják azokat.
- Az óvónő igényes hangszerjátékával és a megfelelő zenei anyag kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozását végzi. A zenehallgatást is kapcsolhatjuk tevékenységekhez. Hangsúlyozzuk az éneklés és az élőzene fontosságát, de alkalmanként hallgathatunk szép felvételeket is.
- A dalanyag, mondóka, **zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását, továbbá a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit.**
- Néptánc, népi játékok megismerése, együttmozgás örömeinek felkeltése.
- Felnőtt minta nyújtása az éneklés, zenélés terén.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek felszabadultan, örömmel játszanak dalos játékokat, önállóan is kezdeményezik azokat.
- Tisztán énekelnek, tevékenységeiket dallal, mondókával, ütőhangszerrel kísérik alkalmanként.
- Zenei képességeik – hallásuk, ritmusérzékük, - egyéni képességeikhez mérten, megfelelő alap az iskolai élet megkezdéséhez.
- Mozgásuk esztétikus, ritmust követő.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat (halk - hangos, gyors-lassú).
- Felismernek néhány hangszert, maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
- Érzékelik a ritmust és az egyenletest.
- Ismeri a helyi – óvodánkban is hagyományoszerű - népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat.

V. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermek ábrázoló tevékenysége a vizuális nevelési lehetőségek legfontosabbika, az óvodai nevelés egészét áthatja.

A rajzolás a festés, mintázás, építés, képalkotás, a kézi munka, ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. ***A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.***

Amit rajzolunk, festünk, mintázunk, nyírunk, hajtogatunk, barkácsolunk, a játék kelléke lesz, így a tevékenység a játékból indul és oda is fordul vissza.

A tevékenységek célja:

- A manuális – ábrázoló, festő, rajzoló, mintázó - tevékenységek megszerettetése.
- A vizuális látásmód fejlesztése.
- Az igény kialakítása és lehetőségek biztosítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.
- Helyes ceruzafogás elsajátíttatása.
- Egyéni képességek fejlesztés.

Feladataink:

- Biztosítani kell a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit: megfelelő hely, idő, eszközök.
- Az óvodai alkotó, alakító tevékenység szervezésében alapvető feladatunk, hogy legyen egy jól elkülöníthető nyugodt hely, ahol a nap folyamán bárki szabad választása alapján alkotó tevékenységbe kezdhet.

- Az alkotó tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- A rugalmas napirendünk bármikor lehetőséget ad a gyermekeknek ezen tevékenységekre. A szükséges eszközök elérhető helyen vannak, azok látványa már önmagában is motiváló, kipróbálásra, használatra kínálkoznak a kíváncsi gyerekeknek.
- *Az anyagokkal és eszközökkel való bánásmódot, a különböző technikákat az óvodapedagógusnak a gyermek számára meg kell mutatni, és meg kell tanítani. A nagyobb gyermekek sok mintát adnak a kisebbeknek.*
- Fontos, hogy figyelembe vegyük a gyermekek különböző fejlődési ütemét. Az elkezdett munkák befejezésére buzdítjuk őket, a nagyobbaknál ezt már el is várjuk. Elkészült munkáikat a csoportszobában, az öltözőben vagy a folyosón elhelyezett táblára tesszük ki a dekorációként.
- Meg kell ismertetni a gyermekeket az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokkal (hosszú ujjú ruha feltűrése, kézmosás, védő asztalterítő).

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Gyermekeink szívesen, önként, önállóan vesznek részt a manuális tevékenységekben, sok tapasztalattal rendelkeznek, és egyéni módon jelenítik meg élményeiket.
- Örülni tudnak a „szépnek”, az egyéni és közös alkotásoknak.
- Tudnak beszélgetni az alkotásokról, kezd kialakulni a sajátos gyermeki értékítélet.
- Ismernek és tudnak használni különböző ábrázolási technikákat.
- Szem - kézmozgásuk összerendezett (finommotorika).
- Helyesen fogják és használják a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Vonalvezetésük balról jobbra halad.
- Ismerik a különböző ábrázolási, mintázási technikákat, azokat képesek megfelelően alkalmazni.
- Ábrázolás során kitartóak, akár több óvodai napon keresztül is képesek ugyan azon témán munkálkodni.
- Tevékenységük során ügyelnek környezetük rendjére, önmaguk és munkájuk tisztaságára.

V. 5. Mozgás

Az óvodai nevelés folyamatában a **mozgásfejlesztés** az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magában foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is. A spontán, a játékba – azon belül a szabad játékba – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő **testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján**, figyelembe véve az egyéni szükségleteket, képességeket, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk. Törekszünk minél többet a **szabad levegőn** tartózkodni.

A gyermek testedző játéka a természetes mozgásokra (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) épülnek, mert ezeket minden nehézség nélkül tudják elsajátítani.

A tevékenység célja:

Az egészséges életmód, a rendszeres testedzés szokásrendszerének, a testi-lelki harmónia kialakulása, a társra figyelés, az alapvető testi képességek és mozgáskészségek (harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy és kismozgás) és pszichomotoros képességek fejlődése, a mozgás megkedvelése különös tekintettel a természetes mozgásokra, és koordinációra, a helyes testtartás kialakítására.

- A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- Egyéni képességek kibontakoztatása és fejlesztése a mozgásélmény sokirányú megtapasztalásával.
- A szabad játékban minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásos tevékenységet.
- A mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása, a mozgáskultúra fejlesztése a gyakorlási lehetőségek biztosításával.
- Testi képességek, mint erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, fejlesztése, **társra figyelés**.
- A torna és mozgásos játékok során a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy – és kismozgások kialakítása, a téri tájékozódás, „oldalosság” kialakítása.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.
- A mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Feladataink:

- Fizikai állóképesség, erőnlét és koordináció fejlesztése.
- Nagy- és finommozgások, testséma, téri tájékozódás és egyensúlyfejlesztés.
- Laterális dominancia fejlesztése.
- Vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó illetve azt kiegészítő szerepű mozgásokat gyakoroltat.
- A mozgással kapcsolatos szókészletet fejleszti.
- A gyermek életkorának megfelelő természetes mozgásformák fejlesztése, a szabad játékban.
- Biztonságos, változatos, a gyermekek életkorához, képességeihez igazodó eszközök és mozgásra inspiráló hely biztosítása a mozgásfejlesztéshez.
- A szabadban és a csoportszobában rendszeresen és kellemes légkörben végzett mozgás a gyermekek természetes igényévé válik és beépüljön a szokásrendszerükbe.
- A tornaszoba adta lehetőségeket kihasználva heti rendszerességgel – 1 alkalommal – minden csoport számára irányított, szervezett mozgásos tevékenységre –tornára - kerül sor.
- A társakhoz való alkalmazkodás közben, önuralmuk, együttműködő képességük és toleranciájuk fejlesztésére törekszünk.

- Lehetőség biztosítunk a mozgás során a különböző viselkedés minták tanulására.
- Feladatunk még az egészség megőrzése, megóvása, az egészséges életmódra nevelés.
- A mozgáskultúra fejlesztése mellett gyakoroltatjuk a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodó képességet, elősegítjük a gyermeki személyiség akarati tényezőinek alakulását.
- A testnevelés foglalkozások anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettség aktuális állapotát.
- A sikeres feladatmegoldások eredményeként növeli az önértékelést és önbizalmat.

A mozgásfejlesztés formái, területei az óvodában:

- *Szervezett – irányított, közös mozgásos játékok, gyakorlatok*
- *Spontán mozgások a szabad játékban* (a gyermek spontán, természetes mozgása közben)
- *Mindennapi testnevelés*

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen, bátran, kitartóan, biztonságosan, összerendezetten, harmonikusan mozognak.
- Igénylik a mindennapos mozgást.
- Állóképességük, fizikai teherbírásuk, erőnlétük életkoruknak megfelelő.
- Tudnak szabályokat elfogadni, betartani és alkotni, sikert és kudarcot megfelelően kezelni.
- Képesek megfelelően használni a mozgásfejlesztés eszközeit.
- Értik a mozgástevékenységre vonatkozó utasításokat.
- Magabiztosan alkalmazzák mozgásban is a térirányokat, téri tájékozódásuk kialakult.
- Ismerik saját testüket, testrészeiket, megnevezik azokat.
- Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációjuk, fejlett az egyensúlyérzékük.
- Egészséges versenyszellemben képesek küzdeni.

V.6. A külső világ tevékeny megismerése

Kiemelt szerepet kap pedagógiai programunkban a külső világ tevékeny megismerése. Községünk adta természeti lehetőségek, „csodák” tették ezt indokolttá. A Velencei hegység é sa Velencei-tó mellett helyezkedik el településünk, sokféle **kirándulási, túrázási** lehetőség áll a rendelkezésünkre. Tervezett sétáink is alkalmat adnak **környezetünk megismertetésére, megtapasztalására**, emellett óvodánk környezete is magában rejti a természeti jelenségek megismerésének lehetőségét. Mindezeket kihasználva, óvodánk 2011-ben elnyerte a **Zöld Ovi** címet, melyet továbbra is szeretnénk megtartani.

Pedagógusaink a Zöld Szív Ifjúság Természetvédő Mozgalom tagjai. Elfogadják annak alapelveit és a természetpedagógia célkitűzéseit, népszerűsítik azokat a szülők körében is, hiszen az óvoda és a család közösen nevel.

Alapelveink a környezeti-, környezetvédelmi nevelésben

- Becsüljük és óvjuk a természet értékeit.
- Ismerkedünk a vadon élő növényekkel, állatokkal, megtanuljuk tisztelni, és védeni élőhelyeiket.
- Védnökség alá veszünk egy természeti értéket: rét, fa, erdőrész, mezőrész, udvarrész.
- Nem szennyezzük az élővizeket.
- Becsüljük a tiszta, jó levegőt.
- Őrizzük a természet és közvetlen környezetünk tisztaságát.
- Növényeket ültetünk és gondozzuk azokat.
- Arra törekszünk, hogy tevékenységeinkkel ne zavarjuk a természetet.
- Az állatokkal is kíméletesen bánunk. (nem **felemellek, hogy a vendégem legyél, hanem lehajlok hozzád, hogy a vendéged lehessen** – elvet követjük.).
- Soha nem szedünk le ritka, védett növényt. (arra törekszünk, hogy minél több védett fajt megismerjünk)
- A lehetőségeink szerint szelektáljuk a hulladékot.

Pedagógiai munkánk tervezése és szervezése során nem csupán a hagyományos ünnepeket, hanem a jeles napokat is figyelembe vesszük.

A közvetlen élményekre alapuló tevékenység hatására fejlődik a gyermekek érzékenysége, és megalapozódik a *természettel együtt élni tudó és természetet védő ember szokása. Környezettudatos, természetbarát* életformára magával a mindennapi élettel tudunk nevelni. Nagyon fontos az *óvodapedagógus mintája* - érdeklődése, empátia készsége, színes egyénisége -, továbbá az őt körülvevő felnőttek – elsősorban a dajka – pozitív példája. Ezen folyamat eredményeként gyermekeink megszeretik környezetüket, ragaszkodnak ahhoz, lehetőségeikhez képest védik, és megfelelő ismeretekkel rendelkezve eligazodnak benne. E nevelési terület folyamatának alapritmusát, témaköreit az évszakok változása adja meg, melyet a hétköznapi, ünnepnapok, napszakok és események tagolnak.

Ezt kiegészítve, óvodánk a **kompetencia alapú óvodai programcsomag szellemében bővítette a feladatait a gyakorlatban, ezen programcsomag fenntartási időszakában:**

A képességfejlesztés az elsődleges. Ennek szolgálatába állítottuk a minden nevelési területre kiterjedő, úgynevezett törzs- és kiegészítő anyagot.

A Komplex fejlesztési tervek felosztása az ősmagyarok és a magyar kultúra jelképrendszerét követi:

- a) Levegő: július, augusztus, szeptember
- b) Tűz: október, november, december
- c) Víz: január, február, március
- d) Föld: április, május, június

A négy Komplex fejlesztési terv három Fejlesztési tématerv köré csoportosul.

- e) Család
- f) Élő és élettelen világ
- g) Közösségi nevelés

A tevékenységek célja:

- A természet megismertetése, felfedeztetése, megszerettetése, védő, emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.
- A gyermekek eligazodásának segítése, természeti, emberi és tárgyi környezetükben.
- Ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a helyi hagyományok, néphagyományok szokásait, a családi és a tárgyi kultúra értékeit.
- A gyermek ismerje fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, és téri irányokat, alakuljon ítélőképessége, fejlődjön tér-, sík-, és mennyiségsszemlélete.
- Logikus gondolkodás megalapozása.
- Környezetükhöz, gyermektársaikhoz, a felnőttekhez való viszonyuk - elemi fokon - feleljen meg azoknak az erkölcsi követelményeknek, amelyeknek később felnőttként is meg kell felelniük.

Feladataink:

- ***Segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességének fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.***
- Építsünk a gyermekek egyéni tapasztalataira, élményeire, megfigyeléseire, vagy mi magunk biztosítsunk olyan jellegű élményszerzést, amely lehetővé teszi a közeli – ***szűkebb*** -, illetve távoli – ***tágabb*** - környezetükben végbemenő folyamatok megláttatását, az azokban való tevékeny részvételt, megismerést.
- Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekkel a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a ***helyi hagyományok*** és ***néphagyományok***, szokások, a ***családi***, a tárgyi kultúra értékeit, tanítsa meg ezek szeretetét, védelmét.
- Figyeljünk tudatosan a természet, illetve a környezet változására.
- Témaválasztásnál vegyük figyelembe a lakóhely, a környezet sajátosságait.
- Megtanítjuk felfedezni a környezet szépségét, a természet pusztulását.
- Megismertetjük a gyermekeket a környezetvédelem alapjaival: a föld, a levegő, a víz, a tűz, növény –és állatvilág.
- Környezetbarát szokások megalapozására törekszünk (pl. vízzel, árammal, papírral való takarékoskodás, szelektív hulladékgyűjtés).
- Ismereteket nyújtunk a növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, gyakorlásra is lehetőséget biztosítunk.
- Sétákat szervezünk közvetlen természeti és társadalmi környezetünk megismerésére, közben megismertetjük a gyermekekkel a közlekedés elemi szabályait.
- Ügyeljünk annak biztosítására, hogy a gyermekek a környezet megismerése során matematikai ismereteiket játéktevékenységeiken keresztül szerezhessék meg, és ***azokat tevékenységeiben alkalmazzák.***

- Biztosítani kell olyan tevékenységek feltételeit és kialakulását, amely hozzásegít a matematikai képességek fejlesztéséhez (számfogalom előkészítése, megalapozása, tapasztalatszerzés a geometria körében, tájékozódás térben és síkban).

A folyamatos és alkalmoszerű megfigyeléskor, a gyűjtőmunka során, a spontán szituációkban szerzett *élményeket, tapasztalatokat* építjük a *közös tevékenységekbe* úgy, hogy közben *új ismeretek megszervezésére és a már elsajátítottak rendszerbe foglalására, alkalmazására* van lehetőség. E tevékenységekben különösen fejlődik a *gyermek szókincse, nyelvi kifejező-kommunikációs készsége*.

Fontos az *élményszerűség*. Ezt segítjük elő az alkalmoszerűen *szervezett sétákkal. Közös beszélgetések* alkalmával vetjük össze tapasztalatainkat, dolgozzuk fel élményeinket.

A *matematikai fogalmakkal* a mindennapi életben állandóan találkozunk a gyermekek. Ezeknek a kifejezéseknek egy része a gyakori alkalmazás során beépül a beszédükbe. A matematikai tartalmú játékok kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembe vételével nyújtunk lehetőséget az ismeretszerzéshez. Tudatosan figyelünk ezen lehetőségek kihasználására.

A számlálgatás, méricskélés, a tér alakítása, az irányok megnevezése, hasonlítások, összegyűjtés és szétválogatás, párosítás, az időbeliség felfedezése, megnevezése, a formák letapogatása *játék közben természetes tevékenység*.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek nyitottá válnak az őket körülvevő természet és környezet iránt, ismerik az állatokat, növényeket, gondozásukat.
- Kialakulóban vannak azok az alapvető viselkedési formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Igényük a *természetvédelem*.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Ismereteket szereznek a különféle közlekedési eszközökről.
- Ismerik az évszakok jellegzetességeit, szépségeit, időrendiségét.
- Ismerik a szükséges személyi adataikat.
- Életkoruknak megfelelően tudnak logikusan gondolkodni.
- Problémamegoldó készségük jó.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább tízig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma és szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobb - bal irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé, stb.).
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni.
- Azonosságokat, különbözőségeket képesek felismerni és megfogalmazni.
- Ismerik az alapvető mértani síkidomokat és testeket.

V.7. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodáskorú gyermek munkája, munka jellegű tevékenysége a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat. A személyiségfejlesztés fontos eszköze. A munka, mint tevékenység nem csak a gyermekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, átalakítja. A gyermeki munka mintája a felnőtt példamutató tevékenysége.

Munkajellegű tevékenységeink óvodánkban:

- Önkiszolgálás, naposi munka, alkalomszerű munka és megbízatások.
- Növénygondozás, állatgondozás.
- Környezet rendjének megőrzése.
- Segítségnyújtás az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek.

A tevékenységek célja:

Olyan készségek, képességek, kompetenciák, tulajdonságok kialakítása, melyekkel a gyerekek képesek saját szükségleteik kielégítésére és a közösségben adódó, együttműködést kívánó feladatok elvégzésére. A gyermek munka jellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység legyen.

- sajátítsák el az eszközök célszerű használatát
- alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük
- alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
- alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk

Feladataink:

- A játékkal és a *cselekvő tanulással* sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munkajellegű játékos tevékenységgel személyiség fejlesztés, mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság.
- Közös tevékenységek, munka során a társas kapcsolatok, a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák alakítása, a *saját és mások elismerésére nevelés*.
- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tudatos tervezése, szervezése és azok feltételeinek a biztosítása.
- Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása.
- Megfelelő eszközök és azok hozzáférhetőségének biztosítása.
- Naposi munka feltételeinek megteremtése, szokásalakítás.
- Megfelelő hely és elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében.
- Differenciálás érvényesítése a feladatadáskor.
- Kerti munkák, növények, állatok gondozásának megszervezése.
- A munka értékelése legyen folyamatos, *gyermeknek saját magához mérten fejlesztő hatású, konkrét és reális*.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

Önkiszolgáló tevékenységek:

- A gyermekek képesek önállóan az alapvető személyes szükségleteik kielégítésére (testápolás).
- Önállóan öltözködnek
- Étkezésnél helyesen használják az evőeszközöket.

Alkalomszerű munkák:

- Bonyolultabb feladatok elvégzésére is vállalkoznak.
- Megértik mit várnak el tőlük, és azt pontosan teljesítik.

Közösségi munkák:

- Bekapcsolódnak a közös feladatokba, ezáltal alakul társas kapcsolatuk.
- Szűkebb környezetük rendjére igényessé válnak (csoportszoba, mosdó, öltöző, óvoda udvara, környezete).
- Segítenek a kisebbeknek és a rászorulóknak.
- A naposi munkát önállóan végzik.
- A munka elvégzésére való törekvés által, kitartóak, türelmesek lesznek, fejlődik önállóságuk, céltudatosságuk, felelősségérzetük.
- A tevékenységek gyakorisága, annak hatása megerősíti a gyerekekben a munka játéktól eltérő jegyeit.
- Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, hasznossága, a dolgozó ember iránti tisztelet.

Környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munka:

- Szívesen segítenek az udvar tisztántartásában.
- Védik és ápolják, gondozzák a növényeket, állatokat.

A hátrányos helyzetű gyermekeknél nagyfokú lemaradás tapasztalható. Sokszor végig együtt kell dolgozni e gyerekekkel, mozzanatról-mozzanatra, (pl. kézmosás, fogmosás) mert nem képesek egyedül a megoldásra. Később is odafigyelünk, de hagyjuk őket próbálkozni.

E tevékenység során a gyermekeket arra szoktatjuk, hogy:

- tudják felmérni, mire képesek,
- fedezzék fel, ha egyedül nem boldogulnak,
- tájékozódjanak, hogy környezetükben kihez forduljanak segítségért
- fogalmazzák meg, hogy miben várnak segítséget.
- vegyék észre, hogy más érdekében is kell tenni valamit

Egy jó közösséggé kovácsolódott egyes csoportban ezek az elvárások jól alakulnak.

V.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulási folyamat tervszerű, szervezett tevékenység keretében valósul meg. Folyamatos, jelentős részében utánzásos, spontán tevékenység, **amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja**. A tanulás nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész

óvodai nap folyamán adódó helyzetekben az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban valósul meg.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtésével épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Minden új ismeret akkor épül be igazán a gyermek gondolkodási sémáiba, ha nyitott és befogadó állapotban van. Olyankor, amikor szüksége van az adott ismeretre, felhasználja és alkalmazza azt. A tanulás feltétele a gyermek a cselekvő aktivitása, közvetlen tapasztalás, sok érzékszervet foglalkoztató, ***felfedezés*** lehetőségének biztosítása, ***kreativitásának erősítése***.

Célunk:

- Az óvodás gyermek **kompetenciáinak, a környezetéből és az óvodai élet során megszerzett ismereteinek, tudásának fejlesztése, képességeinek, tapasztalatainak bővítése.**
- **A gyermekek óvodai „tanulásának” folyamata** legyen korszerű, építsen a gyermeki kíváncsiságra, örömteliséget biztosítson, használja fel a meglévő ismereteket, a gyermek aktivitását. Teremtse meg a játékba integrált cselekvéses gondolkodási formák lehetőségeit.
- Folyamatosan és fokozatosan várja el az együttműködést, a feladattartást, az irányíthatóságot.
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.
- A játék és a mesehallgatás összetett képességfejlesztő lehetőségeit kihasználva a gyermek sokoldalú fejlesztése egyéni adottságaitól függően, önmagához képest.

Feladataink: („a tanulás lehetséges formái az óvodában” helyzetekből erednek)

- A gyermekek játékát figyelve és követve, az **„itt” és „most”** adódó lehetőségekhez kapcsolódva, tölts meg **”műveltség tartalommal”**.
- A **„keveset, lassan és jól”** elve a másik követendő szempont az ismeret átadásban.
- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- Irányított megfigyeléssel változatos tapasztalatszerzés, ***felfedezés*** lehetőségének biztosítása, a gyermek kreativitásának erősítése.
- Szokások alakítása: utánzásos minta – és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- Spontán játékos helyzetek kihasználása a tapasztalatszerzésre – ***játékos, cselekvéses tanulás***
- ***Gyakorlati problémamegoldás.***
- ***Problémamegoldó készség fejlesztése*** helyzetteremtéssel.
- A ***gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás*** lehetőségének kihasználása.
- ***Személyre szabott, pozitív értékeléssel segíteni a gyermekszemélyiségének kibontakozását.***
- Kiemelkedő képességű, ***tehetséges gyermekek felismerése***, fejlesztés.

- A *részképeség* – lemaradás, illetve egyéb tanulási zavar időbeni *kiszűrése*, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek.
- Az óvodapedagógus teremtsen lehetőséget az irányított megfigyelésre, tapasztalatszerzésre.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén.

- A gyermekek érdeklődők, bátran kérdeznek, kitartóak, probléma megoldására képesek.
- Rendszerezni tudják spontán szerzett tapasztalataikat, ismereteiket.
- Szívesen vesznek részt irányított játékban, megfigyelésekben, tapasztalatszerzésben.
- Értelmi képességeik, készségeik és kreativitásuk olyan szinten fejlett, hogy alkalmasak az iskolai élet megkezdésére.
- A tehetséges gyermekek is megtalálják a képességüknek megfelelő tevékenységeket.
- A részképeség és tanulási zavaros gyermekek megfelelő szakemberhez kerülve speciális fejlesztést kapnak.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.
  - a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
  - b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

- Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.
- A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VII. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK

Az óvodai gyermekvédelem magában foglalja a gyermekközösség egészére kiterjedő, ezen belül minden egyes gyermek harmonikus fejlesztését. Valljuk, hogy az ember – a gyermek – mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, törekszik a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére. Óvodánk pedagógusai azon munkálkodnak, hogy minden gyermek számára biztosítsák az egyformán magas színvonalú szeretetteljes nevelést, a meglévő hátrányok csökkentését, és nem adnak helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a gyermek nevelése joga és kötelessége.
A Sukorói Óvodában meglehetősen kedvező anyagi körülmények között élő szülők gyermekei járnak. Munkanélküli szülők, és a hátrányos helyzetű családok száma nem számottevő. Jelenleg etnikai kisebbségi családokról nincs tudomásunk.

Figyelembe vesszük a ***nemzetiségi hovatartozást*** is – migráns családok.

Gyermekvédelmi munkánk célja:

- semmiféle ***előítélet kibontakoztatásának helyet nem adunk, gyermeki jogok*** érvényesítése,
- ***esélyegyenlőség biztosítása*** az eltérő szociális, más nemzetiségi környezetből érkező gyermekek számára.
- ***kiemelt figyelmet igénylő gyermekek felkutatása*** (tehetséggondozás, sajátos nevelési igényű, halmozottan hátrányos helyzetű),
- ***minden gyermek családban nevelkedhessen***, addig, amíg élete biztonságban van,
- ***a gyermek minden olyan dologban részesüljön***, ami őt megilleti,
- ***sajátos nevelési igényű*** gyermeknek szakember biztosítása,
- ***az általános prevenció, segítségnyújtás a gyermekvédelmi törvény szellemiségének és előírásainak megfelelően.***
- a „mátság, különbözőség” elfogadása
- minden gyermek saját képességeihez mérten, önmagához képest fejlődjön

Feladatunk:

- ***A gyermek életének és fejlődésének folyamatos nyomon követése.***
- A felmerülő ***problémák okainak megoldásához lehetőségek keresése, segítségnyújtás.***
- A gyermekek ***alapvető szükségleteinek biztosítása.***
- ***Érzelmi biztonságának*** megteremtése az őt körülvevő felnőttekhez fűződő pozitív érzelmi kötődés kialakítása.

- **Egyéni bánásmód alkalmazása**, igazodva a gyermek egyéni szükségleteihez.
- A fejlesztés adjon lehetőséget a **tehetségek kibontakoztatásához**, valamint a hátrányos helyzetből való **felzárkóztatáshoz**, az SNI és a BTM –es gyermekek **speciális fejlesztéshez**.
- A **nemzetiségi, valamint a migráns gyermekek** számára is biztosítani kell a **hagyományok ápolását, erősítését, önazonosság megőrzését**.

Évenként feltárjuk azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét tükrözik.

A tapasztalatszerzés lehetőségei:

- a családlátogatás indokolt esetben, szükség szerint
- napi kapcsolattartás a szülővel,
- érzelmi kötődés kialakítása a gyermekkel, személyes kapcsolattartás.

Az óvodapedagógus a gyermekről és annak életkörülményeiről feljegyzést készít, és a személyiséglapon nyilvántartja a fejlődés szakaszaival együtt. A személyiségi lap vezetése a gyermek személyiségi jogainak figyelembe vételével történik. A hiányosságok, problémák észlelése esetén egyéni további fejlesztési feladatokat határoz meg, tanácsokkal segíti a szülők nevelési módszereit, fejlesztési lehetőségeit.

Amennyiben szükséges, szakember segítségét kéri (logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, szakorvos, pszichológus) Ha a gyermek fejlődését, életét veszélyeztetettnek látja a családban, akkor az óvoda gyermekvédelmi felelőséhez fordul. Ha erőfeszítéseik nem járnak eredménnyel, külső segítséget kell igénybe venni (orvos, védőnő, önkormányzat, Gyermekjóléti Szolgálat), amelyet a gyermekvédelmi felelőssel együtt az óvodavezető tesz meg. Folyamatos a kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal, jól működő a jelzőrendszer az óvodavezető és a gyermekvédelmi felelős révén.

Az óvodai gyermekvédelmi megbízott feladata:

- minden nevelési év elején összegyűjti a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos,
- helyzetű és veszélyeztetett gyermekek személyes adatait, erről **saját használatra** nyilvántartást készít,
- folyamatosan figyelemmel kíséri ezen gyermekek sorsát,
- kapcsolatot tart a gyermekek óvodapedagógusaival, a szüleivel és az óvodavezetővel,
- munkatervet készít, amely tartalmazza a kapcsolattartás formáit a csoportos óvodapedagógusokkal, a szülői munkaközösséggel, az orvossal, a védőnővel, a gyermekjóléti szolgálattal és az önkormányzattal.
- a feladatokat időrendben rögzíti, segítyezésre javaslatokat tesz, Nevelési Tanácsadóhoz, Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsághoz való irányítást segíti,
- rendszeresen látogatja a veszélyeztetett gyermekeket,
- segíti az óvónők gyermekvédelmi munkáját (például a család helyzetének felméréséhez szempontsört állít össze)

- a gyermekvédelmi továbbképzéseken részt vesz, az ott hallottakról tájékoztatja a kollégáit.

Módszereink a gyermekvédelmi munkában:

- megfigyelés,
- beszélgetés a gyermekekkel, szülőkkel,
- folyamatos kapcsolattartás a Gyermekjóléti Családsegítő Szolgálat szakemberével,
- kapcsolattartás a védőnővel, orvossal.

A veszélyeztetett gyermekek nyilvántartásba vételének szempontjai:

- súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés, testi - lelki bántalmazás,
- erkölcstelen családi környezet, italozó szülők, bűnöző családi helyzet,
- egészségügyi okok: súlyos érzékszervi károsodás, súlyos, tartós betegség,
- jegyzői védelembe vétel.

Az évente készült gyermekvédelmi kimutatás tartalmazza:

- Óvodások számát. Ebből veszélyeztetettek számát. Hátrányos helyzetűek számát.
- Három vagy több gyermekes családban élők számát.
- Tartósan beteg, fogyatékos gyermekek számát.
- Gyermekét egyedül nevelő szülő gyermekét.
- Veszélyeztetettség okait.

Gyermekvédelmi feladatokat ellátó személyek

- Az óvoda gyermekvédelmi felelőse és a csoportos óvónők
- Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat képviselője
- Gyermekorvos
- Védőnő
- Önkormányzat gyámügyi felelőse

Egyéb speciális segítő szolgálatok neve az óvodavezetőnél megtalálhatók (Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, Nevelési Tanácsadó Intézet, Megyei Gyámügyi hivatal, Rendőrség ifjúságvédelmi osztálya, Fiatalok Idéggondozó Intézete)

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- prevencióval várhatóan lényegesen csökkenni fog a hátrányos és a veszélyeztetett gyermekek száma,
- óvónők, és speciális szakemberek közreműködésével biztosított az esélyegyenlőség megteremtése, fenntartása a gyermekek fejlődésében,
- fokozott odafigyeléssel biztosított a gyermekek jogainak érvényesítése,
- szakemberek segítségével várhatóan javul a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek családi életkörülménye,

- a megfigyelések során felfedezésre kerül a tehetséges gyermek képessége, lehetőség nyílik annak fejlesztésére,
- a szülők bátran fordulnak az óvodapedagógusokhoz és az óvodavezetőhöz gondjaikkal, minden rászoruló időben megkapja a segítséget, a gyermekvédelmi feladatok hatékonyan működnek.

VIII. A HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

A program sikerkritériumát a „Fejlődés *jellemzői* az óvodáskor *végére*” címmel kiemelt programelem jelenti. A program ellenőrzésében és értékelésében a vezető óvónő irányításával valamennyi óvónő részt vesz:

- *A módosítást követően átfogó ellenőrző vizsgálatot 2018/2019-as nevelési évben kell megtenni.*
- *Nevelési évenként* a nevelési folyamat vizsgálata a kimenet oldaláról. Mennyire sikeres az óvodának nevelő - fejlesztő munkája. Az értékelés az óvodánk partnerei részére kiadott kérdőívek alapján történik.
- Célja a hatékonyság, a minőségjavítás, az önképzés és továbbképzés tudatos tervezése. Az elemzésben, értékelésben, szükség szerint segíthet a szaktanácsadó és a szakértő.
- *Nevelési évenként kettő kiemelt, esetenként ellenőrzésre indokolt területet választva a programból végzünk ellenőrzést, értékelést.*
- Célja annak feltárása, hogy megjelennek-e a gyakorlatban a nevelő - fejlesztő tartalmak, a program milyen eredményeket hozott, a nevelőtestületet, az óvoda dolgozóit milyen mértékben befolyásolta a program, mit mutatnak a *partnerek* visszajelzései.
- Ellenőrzést, értékelést végzünk akkor, ha azt a fenntartó önkormányzat, vagy más felettes szerv kötelezővé teszi.

IX. FELHASZNÁLT IRODALOM

Dr. Benedek István:

Óvodavezetés másképpen (OKKER Oktatási Iroda, 1996.)

Dr. Kovács György:

A játék elmélete és pedagógiája (Tankönyvkiadó, Bp. 1990.)

Forrai Katalin: Ének az óvodában Bp, Zeneműkiadó, 1974.

Kompetencia alapú óvodai programcsomag – Téma-terv javaslat

Nagy Jenőné:

Óvodai programkészítés, de hogyan? (NAT -TAN sorozat, Bp. OKI 1996)

Pereszkenyi Éva:

Az óvodák szakmai fejlesztése.(Bp. Budapesti Tanítóképző Főiskola 1994.)

Óvodavezetők kézikönyve (I - V. OKKER 1994 -1997)

Porkolábné Dr. Balogh Katalin és a Bp. IV. Aradi utcai óvoda kísérlete:

Kudarccal az iskolában

Szabó László Tamás:

A pedagógiai program technológiája

Székely Lajos:

Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata

Főv. Egészségnevelési Közp., 1981 Bp.

Vekerdi Tamás:

Az óvoda és az első iskolai évek - a pszichológus szemével (Pszichológia nevelőknek sorozat Bp. Tankönyvkiadó.)

Zilahi Józsefné:

Óvodai nevelés játékkal, mesével (Módszertani kötet. 1994.)

Zilahi Józsefné, Stöckert Károlyné, Dr. Ráczné dr. Főző Klára:

Óvodai nevelés játékkal, mesével (Az OKI Program - és Adatbank részére Sopron, 1996)

Zilahi Józsefné:

Óvodai nevelés játékkal, mesével (Elmélet és módszertan. Eötvös Könyvkiadó Bp. 1996)

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (Magyar Közlöny 1996 / 71. sz.)

1993. évi LXXIX. törvény a Köznevelésről (az 1996. évi LXII. törvénnyel egységes szerkezetbe foglalt szöveg, Művelődési Közlöny, XI. évfolyam, 25. szám. 1996.)

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI: évi törvény

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény

2012. évi CXXIV. Törvény a nemzeti köznevelési törvény módosításáról

229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról

32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

X. MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A pedagógiai program érvényessége

Hatályba lépés: 2013. szeptember 01-jétől visszavonásig

A program érvényességi ideje: 5 év

A Pedagógiai Program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

- az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának megváltozása,
- hálózatbővítés, leépítés,
- szervezeti átalakítás,
- a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,
- a fenntartó kezdeményezésére az általa megbízott szakember végezhet felülvizsgálatot,
- jogszabály rendelkezik a program felülvizsgálatáról.

A Program módosítása:

A módosításra javaslatot tehet

- Óvodavezető,
- Nevelőtestület bármely tagja,
- Szülők közössége,
- Fenntartó.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére

- Írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőjének
- Részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatalának módja, helye:

- intézmény honlapján,
- az óvodavezető irodájában.

2. számú melléklet

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Véleményezte:

Dátum: 2013.09. 01

Zólyominé Vadász Vivien
Szülői Közösség

2. Elfogadta

Dátum: 2013.09. 01

Komlósi Lászlóné
Hartal Istvánné
Mátó Erika
Viza Tiborné
Nevelőtestület

3. Jóváhagyta:

Dátum: 2013.09. 01

Viza Tiborné
Óvodavezető

4 Megismerte:

Dátum: 2014.04.29.

Mészárosné Hegyi Gyöngyi
Fenntartó

Az eredeti kézzel aláírt példány az intézményben található.

3.sz. kiegészítő melléklet

A SUKORÓI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK MÓDOSÍTÁSA

Sukorói Óvoda elnevezéssel, mint önálló intézmény harmadik nevelési évünket kezdjük, 2015.09.01-től három óvodai csoporttal. Az újabb, önálló szervezeti átalakítás azonban nem zavarja a már kialakított működési rendünket.

A fenntartó önkormányzat módosította az Intézményünk Alapító Okiratát /Okirat száma:65/2015.05.28/, amelyben a felvehető maximális gyermeklétszámot 75 főre állapította meg.

Átírtuk az SZMSZ.- t, amelynek átdolgozott változata szintén 2015.09.01-től lépett életbe.

A meg növekedett gyermeklétszámunk indokoltá tette, hogy a 2015/2016-os nevelési évünket már kibővült szép, esztétikus környezetben kezdhettük. Ehhez a személyi és tárgy feltételeket Sukoró Község Önkormányzata, valamint az Intézmény vezetése biztosította.

Továbbiakban is mindent meg kívánunk tenni azért, hogy gyermekeink mindenek felett álló érdekeinek tiszteletben tartásával biztosítani tudjuk számukra a megfelelően jó óvodai körülményeket és légkört.

Nevelőtestületünk két óvónővel bővült, alkalmazotti közösségünk pedig egy pedagógiai asszisztenssel, egy dajkával, valamint két konyhai dolgozóval, akik az óvadás, ill., az iskolás gyermekek étkeztetésében is részt vesznek. A dolgozók létszáma így 13 főre bővült.

A 2015/16-os nevelési évtől nagy hangsúlyt kívánunk helyezni szervezetünk további fejlesztésére.

A törvényi előírásoknak megfelelően 2015 szeptemberében létrehoztuk a belső ellenőrzési csoportot, amely intézményünk esetében 3 főből áll.

Feladatuk a tanfelügyeleti ellenőrzést előkészítő és segítő szakmai ellenőrzés megvalósítása, a hatékony és eredményes pedagógiai munka érdekében.

Kiemelten a minősítésre váró pedagógusok esetében, valamint a két új kolléga munkájának megismerésében vár feladat a csoportra. Megfigyeléseik, elemzéseik alapot szolgáltatnak a tanfelügyeleti ellenőrzésnek és a várható minősítő bizottság munkájának.

Kiemelt célunk az, hogy minden kollégánk aktív részese legyen belső továbbképzési rendszerünknek, tudása legjavát adva intézményi céljaink és feladataink minél eredményesebb eléréséhez.

Pedagógiai módszereinken, attitűdünkön, Házirendünkön a harmadik csoport létrehozásával sem kívánunk változtatást eszközölni!

A szülők aktív és támogató jelenlétére továbbra is számítunk a saját gyermekeik, és a csoportközösségek együttnevelésének érdekében.

Szeretnénk, hogy családi környezetben és hangulatban, ki-ki tudása és képessége szerint erősítse óvodánk eredményeit és hírnevét!

P.h

Kelt: Sukoró, 2016. január 02.

A Nevelőtestület nevében:
Viza Tiborné óvodavezető

4. számú melléklet

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Véleményezte:

Dátum: 2016.01.

Székely Enikő Réka
Szülői Közösség

2. Elfogadta

Dátum: 2016.01.02.

Hartal Istvánné
Nevelőtestület nevében

3. Jóváhagyta:

Dátum: 2016.01. 02

Viza Tiborné
Óvodavezető

Megjegyzés:

Az eredeti kézzel aláírt példány az intézményben található.

Sukoró Község Önkormányzat döntése alapján a Sukorói Óvoda kettőről három csoportossá bővítette az intézményét. /2015. szeptember 1-től./
A módosított Alapító Okirat száma:65/2015.05.28.